

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

1878

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδος Σταδίου, 6

1878

ΑΙΤΣΑ

ΤΟΜΟΣ ΒΡΤΩΣ

1878

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνατροφή, ἐκπαίδευσις.

Ἀναγνώσις (περὶ) 474, (περὶ τῆς γεωνοῦ τῆ φωνῆ) 703. Βιβλίον (τὸ πρῶτον τυπωθὲν ὑπὸ τοῦ Γούτεμπεργ) 391. Γραφῆς (μάθημα) 504. Ἔργασιοι: ὥραι τῶν μαθητῶν 832. Ἔργασια (οἱ Σουλτάνοι καὶ ἡ) 575. Περιοδικὰ (τουρκικὰ συγγράμματα) 816. Τυπογραφεῖον (τὸ πρῶτον συσταθὲν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι) καὶ ἡ πρώτη ἐκδοθεῖσα ἑλληνικὴ ἑφημερίς 575.

Ἀρχαιολογικά.

Ἀδριανοῦ ("Ὀρος) 649. Ἀθῆναι καὶ Φλωρεντία 652. Κίνας (οἱ) παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι 479. Μουσικὴ (ἡ) κλίμαξ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι 672. Πομπηίας (τὸ θέατρον τῆς) 592. Σωκράτους (περὶ τῆς οἰκίας τοῦ) 638. Τέτις (ὁ) παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι 508. Τηλεγραφικὴ μέθοδος τῶν ἀρχαίων 604.

Βιογραφίαι.

Βάμβας (Νεόφυτος) 545. Βασιλικὴ (Κυρά) τῶν Ἰωαννίνων 657. Βερλιόξ ("Ἐκτωρ) 493. Δουπανλοῦ (ἀρχιεπίσκοπος) 702. Κοκκινάκης (Κωνσταντῖνος) 609. Κούμας (Κ. Μ.) 577. Μπεναρδάκης (Δημήτριος) 817. Μπότατης (Γκίκας) 529, (Παναγιώτης) 513. Νικολόπουλος (Κωνσταντῖνος) 593. Νοταρᾶς (Πανούτζος) 625. Χαρτοῦρης (Μαρτῖνος) 496.

Γεωργικά, βιομηχανικά, ἐμπορικά, δημόσια ἔργα.

Ἀδαμαντωρυγεῖα τῆς Ἀφρικῆς 636. Ἄτμοϋ (δύναμις τοῦ) 528. Γαϊάνθρακας (χώραι παράγουσαι) 800. Εὐκαλύπτου ἐν Ἀλγερίᾳ 476. Εὐκαλύπτων (ὁδηγία πρὸς σπορὴν τῶν) 736. Ζαχάριου (Φάουστ καὶ Μαργαρίτα) 701. Θέρμανσις οἰκιῶν δι' ἄτμοϋ 528. Ἰπποστασιῶν (περὶ τῶν ἐν Λονδίνο) Middle-Park, 688. Ἱστορία τῶν μετάλλων: Ὁ χρυσὸς 427. Καπνοῦ (μονοπώλιον τοῦ) ἐν Γαλλίᾳ 672. Καταστροφή (φουερὰ) ἄτμοπλοίου 672. Κροῦν (ἐργαστάσια) 671. Μηχαναὶ (μικραὶ) ἐν τῇ Παρισίᾳ Ἐκθῆσι τοῦ 1878, 637. Ξύλου (περὶ τοῦ βοδίνου) 783. Οἶνοι (καμπανίται) 541, (Μαδέρας) 768. Παγκοσμίω ἐκθῆσι τῶν Παρισίων (περὶ τῆς διανομῆς τῶν βραβείων ἐν τῇ) 735. Πτηνὰ ἐν Ἑλλάδι 528. Σιτηρῶν (ὁ βασιλεὺς τῶν) 392. Σιτοδεία ἐν τῇ Σινικῇ 650. Σκιάδιον πρὸς χρῆσιν τῶν Ἰππων 671. Σταφιδο-παραγωγὴ (ἐτησίαι παγκόσμιος) 688. Στηθοδέσμων (ἐτησίαι κατασκευὴ) ἐν Γαλλίᾳ 688. Φαρμακευτικὰ προὔοντα Σινικῆς ἐν τῇ Παγκοσμίῳ ἐκθῆσι τῶν Παρισίων 670. Χάρτου (διεθνῆς ἐκθῆσις) ἐν Βερολίνο 688. Χελιδόνων (ἐκθῆσις) 688. Χημῶν (τρόποις συλλήψεως ἀγρίων) ἐν Δόρσετ 688. Ὠρολόγια (σύστημα δι' οὗ κινουῦνται πολλὰ ταυτοχρόνως) δι' ἐνὸς καὶ μόνου γνώμονος 735. Ὠρολόγιον (μυστηριώδες) 464. Ὠρολογοποιεῖα 477.

Γεωγραφία καὶ περιηγήσεις.

Ἀθῆναις (ἡ πρώτη θερμάστρα καὶ τὸ πρῶτον κάρρον ἐν) 542. Ἀσιατικὸς (κίον σχέδιον) σιδηροδρόμου 800. Ἀφγανιστάν (ὁ Ἐμίρης τοῦ) 799. Βέμπ (ὁ πλοίαρχος)

670. Βεσοῦβιον (σιδηροδρόμος περὶ τὸν) 688. Ζούμποβιτς (ὁ ὀπολοχαγὸς) 783. Κετίγγη (τέσσαρες ἡμέραι ἐν) 533. Λονδίνου (ἔκτασις) 448. Μεσολογγίῳ (ἐπισκεψίς ἀγγλοῦ πλοίαρχου ἐν) ἐν ἔτει 1823, 733. Μίσκολτς (καταστροφή τῆς ἐν Οὐγγαρίᾳ πόλεως) 688. Σιάμ (περίεργος τελετὴ ἐν) 768. Σιθέρταν (μετάδοσις εἰς) διὰ θαλάσσης 688. Στάνλεϋ (περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ) περὶ Ἀφρικῆς 640.

Ἐπιστημονικά.

Ἄηρ (ὁ περιβάλλον ἡμᾶς) 557. Ἀνθέων (περίεργοι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν) 704. Δαλιονισμοῦ (περὶ) 799. Ἐφευρέσεις (περίεργοι) 636, 800. Ζῶων (περὶ τῆς μητρικῆς ἀγάπης τῶν) 538. Θερμοκρασίαι (τίνες αἰ ψφίσται) αἱ παρατηρηθεῖσαι ἐν Ἀθῆναις 602. Κερανοῦ (παράδοξον ἀποτέλεσμα) 671. Μαγνήτου (ἐφαρμογὴ τοῦ) εἰς τὴν χειρουργικὴν 720. Μεγαλόφωνον (τὸ) 607. Μέσον δι' οὗ ἐμποδίζεται ἡ σφῆσις τῶν νεκρῶν ζωϊκῶν σωμάτων 640. Ὄστων (βάρος) τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζῶων 672. Πλοίων (ἐπιχάρτωσις) 623. Πτηνὰ (τὰ) ἐν καιρῷ γολέρας 606. Τέρας διπλοῦν 815. Τηλεφώνου (πειράματα) 671. Χλωροφορμίου (περὶ τοῦ ὕπνου διὰ τοῦ) 667. Φαινόμενον (ἐξήγησις περιέργου) 752. Φαινογράφου (περὶ) 460, 746.

Ἡθῆ καὶ ἔθιμα.

Ἴνδοι στρατιῶται 448. Καλτσοδέτης (ὁ) 767. Καφενεῖα (ὁ καφῆς καὶ τὰ) παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς 605. Κουάκεροι 654. Ὅργια τοῦ λαοῦ ἐν Λονδίνο 783. Πόγωνος (ἱστορία τοῦ) 731. Τούρκων (διαφοραὶ) καὶ Εὐρωπαίων 749.

Καλλιτεχνία.

Ἀκαδημία (ἡ αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐν Ἀθῆναις Σιναίας) 686. Γραφικὴ (Ἑλληνικὴ) 652. Μουσεῖον (τὸ) Βιρτζ ἐν Βρυξέλλαις 522. Πινακοθήκη (ἡ) τοῦ ἐν Ἀθῆναις Σχολεῖου τῶν τεχνῶν 447.

Κοινωνικά, πολιτικὰ, στατιστικὰ.

Ἀναλώματα τῆς Ρωσίας κατὰ τὸν τελευταῖον Ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον 607. Βιβλία (τὰ ἐκδοθέντα) ἐν Γαλλίᾳ, ἐν ἔτει 1877, 448. Βιβλίων (εἰσαγωγὴ καὶ ἐξαγωγή) ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ α' ἔξάμηνον τοῦ 1878, 688. Βουρκόλακες ἐν Νάξω 511. Γαϊάνθρακας (χώραι παράγουσαι τοὺς) 800. Γαλλίδες φέρουσαι τὸν σταυρὸν τοῦ Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς 655. Γάμος ἐκατοντοῦτιδος 735. Γῆς (πόσοι ἔζησαν ἐπὶ τῆς) ἀπὸ τῆς δημιουργίας αὐτῆς 816. Γραφογενῶσαι τῶν ταχυδρομείων 815. Γυναικῶν (ἀναλογία) ἐπὶ 1000 ἀνδρῶν 671. Ἐκφρονούμενον (ἀριθμὸς) λόγων ἐτησίως ἐν Ἑλλάδι 685. Ἑλληνες Πάππαι 432. Ἐνταρίσις (ἡ δι' ἀποτεφρώσεως) 783. Ἐπαγγέλματα (παράξενα) ἐν Παρισίοις 796. Ἐπιστολῶν (ἀναλογία) κατ' ἄτομον 832. Ἐφημερίδες (Ἀμερικανικαὶ) 640, (ἐκδιδόμεναι ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ) 687. Ἐφημερίδος (περίεργος ἀγγελία) 720. Ζακχάρως (κατανάλωσις) ἐν Γαλλίᾳ 527. Καπνοῦ (ἡ κατὰ μέσον ὄρον κατανάλωσις) ὑφ' ἐνὸς ἀνθρώπου

τινα ύπηρεσίαν, ἢν προσήνεγκεν αὐτῷ ὁ Καποδίστριας, τῷ εἶπε περὶ αὐτῆν ὁμιλίαν αὐτὴ ἀνατίθεται ἐντελῶς εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὅτι ὠφελεῖται αὐτὴν αὐτῷ. Σπανίως λαμπρότερον δῶρον ἐδόθη ὑπὸ ἀνάγκης εἰς ἰδιώτην ἀγαπῶντα περιπαθῶς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἦτοι περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀπριλίου 1815, ἡ ὑπόθεσις τῶν Ἰονίων νήσων δὲν εἶχεν εἰσέτι συζητηθῆ ἐν τῷ συνεδρίῳ, ἀλλ' ὅμως ἦτο γνωστὸν ὅτι αἱ ὁδηγίαι τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἀγγλίας ἀπέβλεπον εἰς τὰ ἑξῆς: 1) εἰς τὸ ν' ἀσφαλισῶσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ ἐλευθέρου πολιτεύματος ὑποσχέσεων τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Ἰονίων νήσων 2) εἰς τὸ νὰ προσφέρωσιν, ἐπὶ τῷ ὄρει τούτῳ, τὴν προστασίαν τῶν νήσων τούτων εἰς τὴν Αὐστρίαν.

Ὁ κόμης Καποδίστριας πεποιθὼς, ὅτι ἐκ πασῶν τῶν δυνάμεων ἡ Ἀγγλία ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ μᾶλλον τὴν πατρίδα του διὰ τε τῶν φιλελευθέρων αὐτῆς ἰδεῶν καὶ διὰ τῆς ἐμπορικῆς αὐτῆς ἰσχύος, ἐπεθύμει ἀνάκαθεν ν' ἀνατεθῆ εἰς αὐτὴν ἡ τύχη τῆς Ἑβτανήσου. Ἀλλὰ (τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει τὴν ἄκραν αὐτοῦ τιμιότητα) δὲν ἐλησμόνησεν ὅτι ὑπηρετεῖ τὴν Ῥωσίαν, οὐδ' ὅτι ὠφείλει ἐν τῇ διαπραγματεύσει ταύτῃ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ συμφέρον τῆς Εὐρώπης ἀπάσης. Βλέπων τὰς γιγαντιαίας προόδους τῆς τῶν ἄγγλων ναυτικῆς δυνάμεως καὶ ἐνοῶν ὅποιοι ἠδύνατο νὰ προκύψωσιν ἐκ ταύτης κίνδυνοι διὰ τὰ κράτη τῆς ἡπείρου ἐν ἄλλοις καιροῖς καὶ ἐν ἄλλαις περιστάσεσι, κατεσίγασε τοὺς προσωπικοὺς αὐτοῦ πόθους καὶ ἤρξατο τῶν πρὸς τὴν Αὐστρίαν διαπραγματεύσεων.

Ὁλίγαι συνδιασκέψεις μετὰ τοῦ πρίγκιπος Μετερνίχ ἔπεισαν τὸν Καποδίστριαν ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ νὰ τεθῆ ἡ Ἑβτανήσου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσίας ἦτο ἀκατόρθωτον. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, ἐχθρὸς ὢν τῶν συνταγματικῶν ἰδεῶν καὶ τῶν συνταγματικῶν τύπων, ὅσον ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος εἶνε φίλος αὐτῶν, δὲν ἠθέλε νὰ δεχθῆ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν προκαταρκτικὸν ὅρον, ἐφ' οὗ ἐπέμενον ἐκ συμφώνου ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ῥωσία. Συγκατετίθετο δὲ μόνον νὰ παραχωρήσῃ προνόμια τινα, τὰ ὅποια οἱ ἄλλοι ἐθεώρουν ὡς πολὺ κατώτερα τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν. Παρήτησαν λοιπὸν τὴν διαπραγματεύσιν καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλίας δὲν εἶχον ἐντολήν ν' ἀρχίσωσιν ἑτέραν, ἀνέβησαν τὴν ὑπόθεσιν, ὅπως συζητηθῆ χωριστὰ μετὰ τὸ πέρας τοῦ συνεδρίου.

Μετὰ τὴν σύντομον τοῦ 1815 ἐκστρατείαν, οἱ βασιλεῖς συνήλθον ἐκ νέου ἐν Παρισίῳ. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ κόμητος Καποδίστριας ἠύξησεν ἐπιπαυσίως. Τινὲς ἐνόμισαν ἐπὶ στιγμὴν, ὅτι ἀντεστάθμιζεν αὐτὴν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ στρατηγοῦ

Russo di Borgo, πρεσβευτοῦ τῆς Ῥωσίας ἐν Παρισίῳ, πρὸς ὃν ὁ αὐτοκράτωρ εἶχεν ἐπιδείξει προφανῆ προτίμησιν κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τελευταίας αὐτοῦ ἐν Παρισίῳ διαμονῆς. Ἀλλ' ἕνεκα τοῦ ὀρμητικοῦ καὶ βιαίου αὐτοῦ χαρακτῆρος, ὁ *Russo di Borgo* δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ εὖνοϊαν διαρκῆ. Ὁ αὐτοκράτωρ χωρὶς νὰ ἐκφράσῃ δυσμένειαν, ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν κατ' ὀλίγον καὶ ἔπαυσε νὰ τὸν συμβουλευῆται. Τὸν κόμητα Νεσσαελρόδ διετήρει εἰς τὴν θέσιν του ἀρχαίον τι μόνον αἰσθηματῆρος, ὅπως ἐνέπνευσεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ πραότης τοῦ χαρακτῆρός του, πρὸς δὲ καὶ ἡ πιστὴ φιλία τοῦ κόμητος Καποδίστριας, ὅστις ὀφείλων αὐτῷ ἐν μέρει τὴν παραγωγὴν του, δὲν ἔπαυεν ὑπερασπίζον αὐτὸν παρὰ τῷ αὐτοκράτορι. Ὁ πρίγκιψ Ῥαζουμόφσκυ ἦτο ἄσημος ἐν Παρισίῳ ὡς ἐν Βιέννῃ. Ὁ Καποδίστριας λοιπὸν ἐξετέλεσε τὴν κυριωτέραν ἐργασίαν. Ὁ αὐτοκράτωρ διώρισεν αὐτὸν Γραμματεῖα τῆς ἐπικρατείας καὶ ἀναχωρῶν ἐν Παρισίῳ μετὰ τοῦ Νεσσαελρόδ τῷ ἀνέθεσεν ἀποκλειστικῶς τὴν διεύθυνσιν τῆς διαπραγματεύσεως καὶ πασῶν τῶν μεγάλων ὑποθέσεων.

Ἐπανερχόμενος τότε μετὰ τοῦ λόρδου *Castlereagh* εἰς τὸ ζήτημα τῶν Ἰονίων νήσων, ἔπεισεν ἐντὸς ὀλίγου τὸν ὑπουργὸν τούτον ν' ἀσπασθῆ ἐντελῶς τὴν γνώμην του. Ἀρνηθεὶς τῆς Αὐστρίας πάντα προκαταρκτικὸν ὅρον, ἡ Ἀγγλία ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ἐλευθέραν νὰ διαπραγματευθῆ μετὰ τοῦ Καποδίστριας. Οἱ ὅροι συμφωνήθησαν πρῶτον μετὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λόρδου *Castlereagh*, μετὰ ταῦτα δὲ τὸ σχέδιον τῆς συνθήκης ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν ὑπουργικὴν συνδιάσκεψιν. Ὁ πρίγκιψ Μετερνίχ, μὴ δυνάμενος ν' ἀντιτάξῃ οὐδὲν εἰς συμβιβασμὸν, εἰς ὃν ἦσαν σύμφωνοι ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ῥωσία, ἤρκεσθη εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ τροπολογίας τινας εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον καὶ εἰς τὸ ἄρθρον τὸ ἀφορῶν εἰς τὸ ἐμπόριον γενομένων δὲ δεκτῶν τῶν τροπολογιῶν τούτων, ὑπεγράφη ἡ συνθήκη. Αὐτὸς δὲ ὁ κόμης Καποδίστριας ἐπρότεινε νὰ προτρέψωσι τὴν Πύλην νὰ συναίνεσῃ εἰς τὰ προσηφωνηθέντα.

Πολλοὶ ἀπέδωκαν αὐτῷ ἐν τῇ διαπραγματεύσει κρυφίους σκοποὺς, οἷους συνέλαβον ἐνίστατινὲς τῶν συμπολιτῶν του κατὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. Καὶ ἂν πραγματικῶς εἶχε τοιαύτας ἰδέας, τίς δύναται νὰ κατηγορήσῃ αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ; Ὡς Ῥώσος, ὡς Ἕλληνας, ὡς Κερκυραῖος, οὐδὲν εἶχε καθῆκον πρὸς τὴν Πύλην, ἢς τὰ συμπερόντα οὐδεμίαν ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσωσιν αὐτῷ μέριμναν. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἶνε ψευδὲς, ψευδέστατον. Εἶδον καὶ ἀνεγνώσα ὀλοκλήρῳ τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ λόρδου *Castlereagh* περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης· οὐδὲν μὲν διέφυγεν ἐγγράφον· οὐδὲν δ' αὐτῶν περιέχει τὸν

ἐλάχιστον ὑπαίνυγμόν σχετικῶς πρὸς τὴν Πύλην. Ὁ Καποδίστριας ἐπρότεινε ἀληθῶς καὶ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐδέχθη τὴν ἴδρυσιν ἐθνικοῦ πανεπιστημίου ἐν Ἰθάκῃ. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον τοῦτο, μόνον ἐλαττήριον εἶχε τὴν δικαίαν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πρόδοον τῆς πατρίδος του καὶ οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὰ κενόδοξα σχέδια τὰ τοσαύτως δικαίως ταράξαντα τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν.

[1820]

Ὁ Καποδίστριας, καὶ τοι ἔχων ἄπειρον πνεῦμα, ἀρχὰς σεβαστὰς καὶ ἄκραν ἀρετὴν, ἐνέπεσεν εἰς τὴν ὀλεθρίαν πλάνην τοῦ νὰ νομίζῃ ὅτι τὰ δύο ἀντίθετα συστήματα, ὧν ἡ πάλαι παρήγαγεν ὅλα τῆς ἐποχῆς τὰ κακά, δύναται φαντασιωδῶς νὰ συνδυασθῶσι καὶ ὅτι ἡ διατήρησις τῆς τάξεως δύναται νὰ συμβιβασθῆ μετὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν.

Ὁ Καποδίστριας εἶνε τίμιος καὶ εὐαίσθητος, ἀλλ' ὑπόκειται εἰς τὰς ἀδυναμίας, τὰς ὁποίας γενῶσι συνήθως τὰ μακροχρόνια σωματικὰ πάθη. Εἶνε εὐερέθιστος καὶ φιλόποπος, βιάσει δὲ τὴν κακὴν τῶν πραγμάτων ὄψιν καὶ εἶνε σκυθρωπὸς μέχρι μισανθρωπίας. Δὲν ἀγαπᾷ τὸ ἀνακτοβούλιον τῆς Βιέννης, ἐτι δὲ ὀλιγώτερον τὴν πρίγκιπα Μετερνίχ· δὲν ἀγαπᾷ οὐδὲ τὴν Ἡρωσίαν. Κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐν Λονδίῳ διαμονὴν, συνεριλιώθη κατὰ τι μετὰ τῶν ἄλλων ὑπουργῶν, τοὺς ὁποίους ἀπεστρέφετο ἐν *Aix-la-Chapelle*, ἀλλὰ περὶ ἐλαχίστου παιεῖται τοὺς πολιτικοὺς τῆς Γαλλίας ἄνδρας. Τέλος, καὶ τοι οὐδενὸς ἐπιθυμῆ τὸ κακὸν (διότι οὐδέποτε εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ψυχὴν του τὸ μῖσος), εὐρίσκειται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς πάντας.

Καὶ δὲν ἔχει μὲν ὑπέρμετρον φιλοδοξίαν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐσυνείθισεν εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ διακεκμημένον μέρος εἰς τὰς πρωτίστας ὑποθέσεις καὶ εἰς τὸ νὰ τὸν συμβουλευῶνται περὶ πάντων τῶν μεγάλων ζητημάτων, ὥστε ἐπέστη ὅτι οὐδὲν δύναται νὰ συμβῆ τὸ σπουδαῖον ἐν Εὐρώπῃ ἄνευ τῆς συνεργείας του.

[1823]

Κατὰ τὸ 1821 ὁ Καποδίστριας ἤθελε τὸν πόλεμον ἢ τοῦλάχιστον ἐπεθύμει νὰ γίνωσιν ἰσχυραὶ κατὰ τῆς Πύλης ἐπιδείξεις πρὸς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ δὲν λέγω μὲν, ὅτι ὑπεκίνησε τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, ἀλλ' ἐνόμισεν ὅτι ἀφοῦ ἄπαξ ἐξεργάσθη, δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαρνηθῆ αὐτήν.

Ὁ αὐτοκράτωρ οὔτε συνεμερίζετο οὔτε ἠδύνατο νὰ συμμερισθῆ τὴν τοιαύτην σκεψίν, διότι ἀπεστρέφετο μὲν ἐν γένει τὰς ἐπαναστάσεις, εἶχε δὲ ἀναθεματίσει τὴν Ἑλληνικὴν ἄμα μὲν αὐτὴν ἐν Ἀζυθάγῃ. Ἀλλ' οἱ τὸν πόλεμον ἐπιθυμῶντες κατόρθωσαν νὰ πείσωσι τὸν αὐτο-

κράτορα, ὅτι ἡ τιμὴ αὐτοῦ διεκινδύνευεν ἐν τῇ ὑπόθεσι ταύτῃ καὶ ὅτι ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις περιφρονήσασα τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς παραστάσεις αὐτοῦ, ὄφειλε νὰ ἱκανοποιήσῃ αὐτόν. Ἡ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπερίσκεπτος, μετὰ ταῦτα δὲ περιπαθῆς καὶ ἐπὶ τέλους δολία καὶ ἀφόρητος διαγωγή τοῦ Στρόγοφοφ, πρεσβευτοῦ τῆς Ῥωσίας ἐν Κωνσταντινουπόλει μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1821, διηκόλυνε τὴν μετ' ὀλίγου μηνὸς ἐπελθοῦσαν βῆξιν.

Ὁ αὐτοκράτωρ, περιπλεγθεὶς εἰς πολιτικὴν, ἢν ἐνδομύχως ἀποδοκίμαζε διὰ πολλοὺς λόγους καὶ ἢν ἐπεθύμει νὰ παραιτήσῃ ὅσον τάχιστα διὰ τρόπου ἐντίμου, εἰσήκουσε, καλῆ τύχῃ, τὴν εἰρηνικὴν τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἀγγλίας γλῶσσαν. Ὁ Μετερνίχ, ἔχων τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἀνακτοβουλιῶν τῆς Ἡρωσίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας (ἐνόσω τοῦτο διευθύνετο ὑπὸ τοῦ λόρδου *Soultenderry*), ἔλαβεν ἐντολήν νὰ διαφωτίσῃ τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, νὰ ἐνισχύσῃ τὰς καλὰς αὐτοῦ διαθέσεις καὶ νὰ πολεμήσῃ πάντας τοὺς ἐργαζομένους ὅπως φέρωσιν αὐτὸν εἰς σφαλερὰν θέσιν. Αὕτη ὑπῆρξεν ἀνεπιτηρήτως ἡ μεγίστη ὑπηρεσία, ἢν προσήνεγκε τῇ Εὐρώπῃ ὁ ὑπουργὸς οὗτος. Ὁ αὐτοκράτωρ κατενόησεν, ἐντὸς μικροῦ, ὅτι αἱ συμβουλαι τῆς Αὐστρίας ἦσαν ἄρισται καὶ ὅτι μόναι συνεβιάζοντο μετὰ τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ καὶ μετὰ τῆς ἀληθοῦς δόξης καὶ τῶν ἀληθινῶν συμφερόντων αὐτοῦ. Ἀπέστειλε λοιπὸν δις τὸν κ. *Tatischeff* εἰς Βιένναν ἵνα συνεννοηθῆ μετὰ τῆς αὐτῆς περὶ τῶν ληπτέων μέτρων, ὅπως διαλύσῃ τὰς πρὸς τὴν Πύλην περιπλοκάς· ἀπέπεμψε δὲ τὸν Καποδίστριαν καταστάντα ὀχληρὸν ὡς ἐκ τῆς ἀφοσιώσεώς του πρὸς σύστημα, ὅπως οὐδὲ νὰ ἐκτελέσῃ κἀνεγίνωσκε, καὶ ἤρξατο εἰς τὴν Αὐστρίαν τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχαιμένων διαπραγματεύσεων.

Ο ΔΥΣΜΟΡΦΟΣ

Un Dieu descend toujours pour dénouer le drame;
Toujours la Providence y veille, et nous proclame
Cette justice occulte et ce divin ressort
Qui fait jouer le temps et gouverne le sort.

LAMARTINE.

I

[Ἐκ τοῦ ἀγγλικῶ, ὑπὸ * K.]

Νεαρὸς εἰσέτι ἐσχισθῆν κατὰ πρῶτον μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ μαρκησίου Βρανδῶνος. Εἶχον ἤδη πρὸ ὀλίγου μάλις χρόνου φθάσει εἰς Καρστώνην, ὅπου εἶχον ἀποκατασταθῆ ὡς ἰατρός.

Ἡ μικρὰ πόλις Καρστόνη ὄφειλεν ἰδίως τὴν ὑπαρξίν της εἰς τὴν γειτονίαν τοῦ πύργου τοῦ Βρανδῶνος, τοῦ ὁποίου τὸ θαυμάσιον δάσος τὴν περιέβαλλε σχεδὸν καθ' ὀλοκλήρῳ. Ἡ κυριώτερα αὐτῆς ὁδὸς, ἀτενίζουσα τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τοῦ πύργου, ἐφάνετο χρησιμεύουσα ὡς διάδοχος εἰς τὸ ἀπέραντον τιμαριωτικὸν οἰκοδό-

μημα, από αιώνων ἤδη κατοικούμενον ὑπὸ τῆς εὐγενούς ταύτης οἰκογενείας.

Ὁ πύργος τοῦ Βρανδῶνος, ὡς ἅπαντα τὰ ἀρχαία φρούρια, ὠκοδομημένος ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀποκρήμνου λόφου, ἐδέσποζε τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς. Ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἅπας ὁ τόπος ἐζηρτάτο ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς ἀπὸ τοῦ μεγάλου βαρόνου τοῦ φρουρίου, τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι ἐν περιφερεῖς εἰκοσι λευγῶν εἶχον θεωρήσει ἀείποτα ὡς τὸν ἀπόλυτον αὐτῶν ἄρχοντα, εὐτελῆ δούλων ὑποταγῆν παρέχοντες εἰς τὰς πρὸς αὐτὸν σχέσεις των καὶ φιλόστοργον πειθαρχίαν παιδιῶν.

Σήμερον ἐν τούτοις τὰ πράγματα εἶχον μεταβληθῆ κατ' ὀλοκλήριον. Εἰ καὶ κατὰ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν δουλοπρέπειαν οἱ χωρικοὶ ἠδύναντο ἀκόμη νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν προγόνων των, ἀλλ' αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις τῶν αἰσθημάτων τούτων δὲν εἶχον διατηρήσει ἀναμφισβότως τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ πύργῳ αἱ ἀνκαπύσεις καὶ αἱ λεπτολογίαι τῆς νεωτέρας πολυτελείας ἐμῖγνοντο παραδόξως πρὸς τὴν αὐστηρὰν ἐξωτερικὴν ἄποψιν καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ μελαγχολικὴν λαμπρότητα τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ ἀρχιτεκτονικῆς. Οἱ ὑπερμεγέθειαι καὶ σκυθρωποὶ πύργοι περιεβάλλοντο ἤδη ὑπὸ ἄλσων καὶ συστάδων ἀνθέων, ὑπὸ κομφῶν λειμῶνων. Τὰ παράθυρα, ἀληθεῖς πολυμίστραι περιστρωμέναι ὑπὸ ἰσχυρῶν λίθων, εἶχον ἀντικατασταθῆ εἰς τινὰ μέρη ὑπὸ πλατεῖων δικλίδων κατὰ τὸν νεώτερον συρμόν. Τὰ δὲ πέριξ τοῦ πύργου προχώματα, χρήσιμα ἄλλοτε πρὸς τὴν υπεράσπισιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσφάλειαν, μετεβλήθησαν διὰ τοῦ χρόνου, παρουσιάζοντα σήμερον τὴν κομψοτάτην καὶ τὴν φαιδρωτάτην ἄποψιν.

Ἄλλ' οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ. Ἦτο ἡ ἴδια πάντοτε, ἡ παλαιὰ ἐκείνη ἀπέραντος αἰθούσα, ἐν ἣ τὸ φῶς, εἰσδύον μόλις διὰ τῶν στενῶν γοθητικῶν παραθύρων, ἐρώτιζε διὰ τῆς ἀμυδρᾶς αὐτοῦ λάμπρας τὰς κυμαινόμενας σημαίας, τὰς μεγαλοπρεπεῖς πανοπλίαις, τὰς ἀσπίδας καὶ τὰς λόγχας τοῦ παρελθόντος, τὰς ἀρχαίας οἰκογενειακὰς εἰκόνας τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων καὶ ὑπερηφάνων βαρόνων καὶ εὐγενῶν ἐκείνων κυριῶν μετὰ τῶν ἐπιδεικτικῶν καὶ πολυπύχων αὐτῶν ἐσθήτων, τῶν πεπληρωμένων ὑπὸ κοσμημάτων ἐπιθωρακίων, τῶν μικρῶν χειρῶν καὶ τῶν θελατικῶν προσώπων, ἐχόντων τὸ τοσοῦτον κανονικὸν ὡσεὶδὲς ἐκεῖνο σχῆμα, τὸ διακρίνον ἰδίως τὸ ὠραῖον φύλον τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας.

Τὰ ἀρχαία χωρίσματα τοῦ πύργου εἶχον μετασχηματισθῆ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς κατοικῆσιμα δωμάτια, διεσκευασμένα καὶ διακεκοσμημένα συμφώνως πρὸς τὴν φιλοκαλίαν τῆς ἐποχῆς, διὰ τῆς εὐφυΐας δὲ ἱκανοῦ καλλιτέχνου ἐρ-

ρυθμισμένα πρὸς τὸν ρυθμὸν τοῦ ἀρχαίου οἰκοδομήματος, ὅπως μηδεμίαν ἀσυμφωνίαν ἀπότομος προσβάλλῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Τὰ στερεὰ, γεγλυμμένα καὶ κεχρυσωμένα ἐπιπλά, τὰ ἀτλαζωτὰ, δαμασκηνουργῆ καὶ βελούδινα ὑφάσματα ἦσαν σύμφωνα πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεγαλείου, ἃς ἐνέπνεον αἱ εὐρεῖαι τοῦ οἴκου διακρίσεις. Ἐν τούτοις τὰ θαυμάσια ἐκείνα κάτοπτρα, τὰ ζωηρὰ καὶ λαμπρὰ ἐκείνα παραπετάσματα, ἡ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐκείνη πινακοθήκη, ἐνὶ λόγῳ ἅπαντα ἐκείνα τὰ μυρία ἀντικείμενα, κομψὰ καὶ πολύτιμα, ὅφ' ὧν τὰ μερίσματα τοῦ οἴκου ἦσαν κεκοσμημένα, εἶχον νεωτερικόν τι ὕφος, οὐδένα δυνάμει νὰ ἐξαπατήσωσιν.

Μία μόνη πτέρυξ τοῦ πύργου εἶχε διατηρηθῆ ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτῆς καταστάσει. Ἐν αὐτῇ ἡ μακρὰ σειρά τῶν θαλάμων εἶχε τηρήσει τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς αὐστηροῦ μεγαλείου χαρακτῆρα. Ἐν αὐτῇ ἠδύναντο τὶς νὰ ἐπανεύρῃ τὰ γοθητικὰ στενά καὶ σκυθρωπὰ παράθυρα, τὰ μέγαλα ἐβενώδη ἀνάκλιτρα, τὰς ὑψηλὰς, εὐρεῖαι καὶ βαθεῖαι ἐστίας, τὰ σκιερὰ παραπετάσματα, τὰς ὑψιθόλους κλίναις, ὅφ' ὧν κατήρχοντο πικρὰ ἀργυρομέταλλα παραπετάσματα, τὰ γεγλυμμένα ἀρχαῖα κιβώτια, ἄλλου κόσμου ἀναμνήσεις, καθὼς ἄλλοτε συμμετρικῶς διατεταγμένα.

Ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν πύργων, ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνον ἐγκαταλειμμένων εἰς τοὺς βίαις καὶ εἰς τὰς νυκτερίδας, ἡ ἄποψις ἦτο ἀληθῶς λαμπρὰ. Ἡ ἀπέραντος τοῦ Βρανδῶνος ἰδιοκτησία μετὰ τῶν δασῶν αὐτῆς, τῶν παροικιῶν αὐτῆς καὶ τῶν διαφόρων ἐγγείων δικαίων, κτηθεῖσα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατακτῆσεως ὑπὸ τοῦ ἀνδρείου ξίφους Ἰωάννου τοῦ μακροῦ, τοῦ πρώτου κόμητος, ἐπεξετείνετο μακρὰν ἅπανταχοῦ, ὑπὸ θαυμασίου ρύχκος διακοσμημένη ἀπετελεῖτο δὲ ἐκ σειρᾶς λόφων, κοιλάδων καὶ ἐκτεταμένων πεδιάδων, διακεκομμένων τῆδε κακίῃσε διὰ κολοσσαίων δρυῶν, διὰ γιγαντιαίων πτελεῶν καὶ ἐστεμμένων ὑπὸ ζώνης δασῶν προαιωνίων.

Τὸ ἄλλος ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἐκτάσει ἐπὶ μήκους πολλῶν μιλίων διεσχίζετο ὑπὸ πλατείας συμφύτων ἀρχαίων δένδρων διόδου, ἀπὸ τῶν ἀδένδρων μερῶν τῆς ὁποίας ἠδύναντο τὶς νὰ παρατηρήσῃ τὰ μεμακρυσμένα κυκλᾶ ἔρη, συμπληροῦντα τὸ θέλγητρον καὶ τὴν καλλονὴν τῆς θελατικῆς ταύτης σκηνογραφίας, μιᾶς τῶν γραφικωτέρων τῆς γραφικῆς Ἀγγλίας.

Ὅπῃταν ἐφθανα εἰς τὸν πύργον τοῦ Βρανδῶνος, δεσποῖνα τῆς βασιλικῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ταύτης κατοικίας ἦτο χαρίεσσα μικρὰ γυνὴ μετ' ὀφθαλμοῦς ἀνεκράστου καὶ ἀορίστου κυανοκροῦ ὄχρου χρώματος. Δύσκολος ἐπίσης μολ εἶναι ὁ χαρακτῆρισμὸς τοῦ χρώμα-

τος τῶν βοστρύχων τῆς. Ἦτο μέσον τι κράμα ξανθοῦ, πυροῦ καὶ λινοῦ χρώματος, προξενούν λίαν παράδοξον ἐντύπωσιν. Οἱ χαρακτῆρες αὐτῆς ἐν τούτοις, λεπτοὶ καὶ κομψοί, ἀπέπνεον τοσοῦτον σεμνὴν γλυκύτητα, καὶ συγχρόνως οὕτως ἀπηλλαγμένην πνευματικῆς ἀδυναμίας, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ παρατηρήσῃ τις αὐτὴν γρη῏ς νὰ αἰσθανθῆ συμπάθειαν καὶ ἐνδιαφέρον. Τοῦτ' αὐτὸ συνέβαινε μετὰ τὴν χάριν ὄλου αὐτῆς τοῦ προσώπου. Εἰ καὶ μικρὰ, ἦκιστα ἐπιβάλλουσα, κακοκαμωμένη καὶ σχεδὸν χωλῆ, εἶχε τοσοῦτον ἀπλότητα καὶ ἀφέλειαν εἰς τοὺς τρόπους αὐτῆς, τοσοῦτον ἐντελῆ γαλήνην εἰς τὰς κινήσεις τῆς, τοσοῦτον πλήρη ἔλλειψιν πάσης ἐπιτηδεύσεως καὶ ἐπάρεσης εἰς τὸ βλέμμα τῆς, καὶ τοσαύτην σοβαρὰν ἠδύτητα ἐν τῇ φωνῇ αὐτῆς, ὥστε ἀκουσίως ἠσθάνετό τις πρὸς αὐτὴν ἔρωτα καὶ σεβασμόν.

Τούναντίον ὁ σίzyγος αὐτῆς μαρκήσιος Βρανδῶν, μετ' ὄλην τὴν εὐγενῆ αὐτοῦ καταγωγὴν, ἦτο παραδόξως unaristocratic, ἦκιστα ἀριστοκρατικὸς καὶ τὸ ἦθος καὶ τοὺς τρόπους. Εἰ καὶ ὠραϊότερος ἀνὴρ ὠμοίαιζε μᾶλλον πρὸς ἀγαθὸν μετρίφρονα χωρικόν. Ἀξίεραστός καὶ εὐχαρῆς, ἀλλὰ χυδαῖος. Δὲν ἠδύναντο τὶς ν' ἀποκαλέσῃ αὐτὸν γελοῖον, ἀλλὰ βεβαίως νοθρόν, ὅχι κακοκαταβεβαμμένον, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπότομον καὶ ἀγροῦντα τὸ εὐγενὲς φέρεσθαι. Ἦτο, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ρουσιῶς ὅπως καὶ ἠθικῶς ἀνεπιτήδειος ἦτο ἀκριβῶς ὅ,τι δὲν ἔπρεπε νὰ ἦναι εἰς εὐγενῆς, — μολοντί τοῦτο εἶναι ἐλάττωμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ αὐταὶ αἱ ἀγροπνότηται φροντίδες μιᾶς Σενιὲ δὲν ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε νὰ ἐξασφαλίσωσι τοὺς κληρονόμους τῶν μεγάλων ἐνομάτων καὶ τῶν μεγάλων περιουσιῶν. Ἐκείνητο ἐν τούτοις ἐξόχως ἰδιότυπος, ἀλλ' ἡ ἄκρα αὐτοῦ ἀκρόασις καὶ ἡ ἀσθένεια τοῦ χαρακτῆρός του ἐμυθίζον αὐτὰς παντελῶς, πολλὰς δὲ καὶ καθίστων αὐτὰς κινδυνώδεις. Ἦτο δὲ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀκρόασις καὶ νοθρὸς, ὥστε ἀδιαφορῶν πολλάκις διὰ τὰ καθήκοντα ἀνθρώπου τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς τάξεως, κατέλειπε τὴν αὐθενταίαν καὶ τὴν δύναμιν, δι' ἣς περιεβάλλετο, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρώτου νεήλυδός, ὅστις ἐλάμβανε τὸν κόπον νὰ καταλάβῃ αὐτὰς, εὐτυχῆς ἂν ἠδύναντο ἐπίσης ν' ἀπαλλαγῇ πάσης εὐθύνης. Ἐτύφλωττεν ἐν τούτοις διὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς εὐθύνης ταύτης, ἂν οὐχὶ καὶ διὰ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς, καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸ σπῆμιον ὥστε νὰ φρονῇ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς προνόμιον ἀπαλλάττον αὐτὸν πάσης ὑποχρεώσεως καὶ μερίμνης περὶ ἐκείνων, ὡς ἐθεώρει κατωτέρους του, πλασθέντας ἐπιτήδεις ὅπως ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς εὐζωίας αὐτοῦ καὶ εὐτυχίας. Ἐν ταύτῃ μόνῃ τῇ σκίψει ἐξεδηλοῦτο παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ, ἀξιώλογον ἄλλως τε φύσιν ἔχοντι, τὸ αἰσθητικὸν τῆς ἀγερῶ-

χίας αὐτοῦ καὶ τῶν προνομίων. Ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ κατανοήσῃ πῶς ἐν τοσοῦτον σπάνιον καὶ τοσοῦτον ὑπερέχον, οἷον εἰς μαρκήσιος Βρανδῶν, ἦτο δυνατόν νὰ πλασθῆ ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ὠφέλειαν ἄλλων συνεπῶς ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ ἦτο καθαρῶς παθητικῆ. Ἄν δὲ οὐδέποτε ἐτιμῶρει, ἂν οὐδέποτε ἐδεικνύετο σκληρῶς, σκαιῶς ἢ ἀπαιτητικῶς, ὡσπύτως οὐδένα ποτὲ καθίστα εὐτυχῆ, διότι οὐδέποτε ἐφρόντιζεν ἢ ἐνασχολεῖτο περὶ οἰουδήποτε. Οὐδέποτε κατ' ἐλάχιστον ἐβλαψεν ἢ ἐψύχρανέ τινα τῶν ὑποτελῶν αὐτοῦ σκοπίμως, ἀλλ' οὐχ ἦττον οὐδέποτε ἐσκέφθη ν' ἀνυψήσῃ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἦτο ἀνίκανος νὰ πράξῃ τὸ πονηρὸν ὅπως καὶ τὸ ἀγαθόν.

Ὁ μαρκήσιος Βρανδῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ οἰκογένεια, κατὰ συνήθειαν τινῶν ἐκ τῶν μεγάλων οἰκῶν τῆς Ἀγγλίας, ἔζη λίαν μεμονωμένη, εἶχε τύχει αὐστηρᾶς ἀνατροφῆς μέχρι τοῦ χρόνου τῆς ἐνηλικιότητός του. Μετὰ ταῦτα ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῦ, νέος ἀνὴρ σοβαρὸς καὶ μελαγχολικὸς, τὸν συνόδευσεν εἰς τὴν ἠπειρον, ὅπου συνάμα ἐπεσκέφθησαν ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἐν τούτοις ἡ παρουσία τοῦ Μέντορος τούτου δὲν ἐμπόδισε τὸν νέον λόρδον νὰ διαγάγῃ εὐάρεστον ἐν τῷ ἐξωτερικῷ βίον, ἀλλ' ἐν τῇ εἰς Λονδίνον ἐπιστροφῇ αὐτοῦ τὰ πράγματα μετέβησαν ὕψιν. Ἐξανασταθῆς νὰ διαμῆνῃ ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην, ὑπετάγη εἰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ αὐστηρότητι, ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἰς τινὰ ἐξάρτησιν καὶ καταναγκασμόν τούτου ἕνεκεν ἄνευ ἀντιρρήσεων ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν τῆς συζυγείας του μετὰ τῆς δεσποινίδος Κιρχάμ, μονογενοῦς θυγατρὸς μεγάλου τραπεζίτου, ἀπογερούσης προῖκα δώδεκα ἑκατομμυρίων. Ἠγάπα τὴν πολυτέλειαν, ἤρξατο δὲ ποθῶν θερμῶς τὴν ἐλευθερίαν του. Μετ' ὅλας τὰς εὐρείας αὐτοῦ κτήσεις ὁ πατήρ του ἦτο πτωχότατος—δὲν τὸ ἠγνόει—πάσχων τὴν πενίαν ἐκείνην τοῦ πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ ἀνδρός, τὴν πασῶν ἀλγεινοτέραν καὶ τρομερωτέραν. Ἡ ἀθλιότης συνήθους τινὸς μάρτυρος συνίσταται εἰς τὴν ἔλλειψιν ὀλίγων τινῶν πραγμάτων, ἅτινα ἡ τύχη τῆς ἐπομένης στιγμῆς δύναται νὰ πληρώσῃ· εἶναι ἡ ἀνάγκη, ἦτις, εἰ καὶ κατεπίγουσα ἐνίοτε, οὐδέποτε προβαίνει πέραν τοῦ παρόντος· ἀλλ' ἡ τῶν μεγάλων κυριῶν εἶναι σύνολόν τι στενοχωριῶν ἀδιεξόδων, ἀπελπι συνήθως μακρῶν ἀνοησιῶν ἀποτέλεσμα, εἶναι ὁ ἴσος τῆς ἀράχνης, ἐν ᾧ διατελεῖ δεσμία ὀλοκλήρης αὐτῶν ἡ ὑπαρξίς· βάρος, ἄλυσις, ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν υἱὸν κληροδοτούμενη, ἐφ' ἐκάστης γενεᾶς βαρύνουσα καὶ τὴν ὁποῖαν ἕκαστος σύσει μέχρι τοῦ τάφου!

Πλούσιός τις γάμος, ἡ διὰ συνοικεσίου—ἀείποτε σχεδὸν δυσαναλόγου—πρόσκλησις τῶν ἐν τῷ ἐμπορίῳ κτηθειῶν μεγάλων περιουσιῶν, δύναται μόνον νὰ θρασύσῃ τὸν ζυγὸν καὶ ν' ἀποσει-

ση τὸ ὑπὸ τῶν αἰώνων ἐπισωρευθὲν φορτίον ἐκείνο.

Τοιαύτη τῆς τύχης μεταβολὴ παρουσιάσθη εἰς τὴν οἰκογένειαν Βρανδῶνος.

Ὁ μέγας τραπεζίτης Κιρχάμ εἶχε μονογενῆ θυγατέρα, τοῦ φίλτρου αὐτοῦ τὸ εἶδωλον. Δώδεκα ἑκατομμύρια τοῖς μετρητοῖς ἔλεγεν ὅτι ἠδύνατο νὰ δώσῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου. Ἦτο ἤδη γέρον, ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτοῦ ἦτο τὸ τέκνον τοῦ γήρατός του—τὸ τέκνον προσφιλοῦς ἀπολεσθείσης Ραχήλ. Κατὰ συνέπειαν ἦτο ἐλπίς ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τῆς κολοσσαίας αὐτοῦ περιουσίας δὲν ἤθελε βραδύναι νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ εὐτυχοῦς γαμβροῦ του. Ὁ κ. Κιρχάμ ἠγάπα μετὰ πάθους τὴν θυγατέρα του, ὅπως δὲ συμβαίνει συνήθως, ἐζήτησε τὴν εὐτυχίαν αὐτῆς εἰς τὸ μεγαλεῖον καὶ εἰς τὴν δύναμιν. Δὲν ἦτο τετυφλωμένος ὑπὸ ἐγωιστικῆς φιλοδοξίας, τούναντίον μάλιστα, ἂν ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤθελεν ἐξομολογηθῆ εἰς αὐτὸν ἄλλην κλίσιν, οὐδεμίαν ἤθελεν ἐπενέγκαι ἀντίρρησην, ἂν αὐτὴ θλίψως θυσιάζων ἅπαντα τὰ περὶ ἐνδόξου συνοικεσίου ὄνειρά του. Ἀφ' ἑτέρου ἂν αὐτὴν διαταγῆ ἠδύνατο ν' ἀποποιηθῆ τοὺς μεγαλειτέρους εὐγενεῖς τοῦ Βασιλείου, ἂν οὗτοι δὲν ἐκέκτηντο τὰς ἰδιότητας καὶ τὴν ἀγαθὴν φήμην, ἢ ἐν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ ἀνεζήτησε. Ἄλλ' ἡ Ἰωάννα, ἡ προσφιλιῆς αὐτοῦ θυγάτηρ, δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ εἰσέτι πηλομένη τὴν καρδίαν τῆς. Ἀνατρεφόμενη ὑπὸ γυναικῆς θείας διὰ τῆς ὑπερβολικωτέρας φροντίδος καὶ τρυφερότητος, οὐδέποτε συνανστράφη μετὰ τῶν νεανίδων τῆς τάξεως αὐτῆς καὶ τῆς ἡλικίας, ἡ δὲ ἐπισφαλῆς αὐτῆς ὑγεία τὴν εἶχε πάντοτε κρατῆσαι ἐν σχετικῇ τινι μονώσει.

Ἐθισθεῖσα νὰ διάγῃ ὅλον αὐτῆς τὸν χρόνον μόνῃ μετὰ τῆς θείας καὶ τοῦ πατρὸς, σπανίως καὶ γαληνίως διεσκέδαζε. Θαυμάσιος κῆπος, ἂν ἦ, ὑπὸ τῆς ἰδίως μετ' ἐπιμονῆς καὶ καλαισθησίας καλλιεργούμενα, τὸ ἀμάξιον, ἐφ' οὗ καὶ ἐκάστη μετὰ τῆς θείας ἐκάθητο, ἐπισκεπτομένη καὶ βοηθοῦσα τὰς πτωχὰς τῶν περιχώρων καλῶν γυναικῶν, ὑπ' αὐτῆς θεμελιωθέντα καὶ συντηρούμενα, ἀρκούντως ἐπλήρουν τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς· καὶ οὕτως εἶχε ρέουσι ὁ βίος τῆς ἀγνῆς, γαληνίως. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἔρωτα, οὐ μόνον δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐννοήσει αὐτὸν ἢ τὴν καρδίαν τῆς, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ μίαν μόνον στιγμὴν εἶχεν ἀπασχολήσει τὰς σκέψεις τῆς. Μόλις εἶχε σκευθῆ ὅτι ἠδύνατο ποτε νὰ ὑπανδρευθῆ. Ὅτε δὲ προὔταθη αὐτῇ ἐπισήμως νὰ συζευχθῆ τὸν υἱὸν τοῦ μαρκησίου Βρανδῶνος, οὐδὲν ἠσθάνθη κατὰ πρῶτον ἢ τὴν χαρὰν καὶ τὴν υπερηφάνειαν, ἢν ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐφαίνετο αἰσθανόμενος ἐπὶ τῇ προτάσει ταύτῃ τοῦ συνοικεσίου· εἶχεν ἀκούσει ὅτι ὁ κόμης Σαινζερμαίν ἦτον ἀγαθὸς καὶ ἀξιεπικτός· εἶδεν αὐτὸν καὶ τὸν εὖρε τοιοῦτον· ἀρελῆ

τὸν χαρακτήρα, εὐχάριστον τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὸ ἦθος.

Γυνὴ ἐνὸς τῶν πλουσιωτέρων εὐγενῶν τῆς Ἀγγλίας, καταγομένου ἐξ ἀρχαίας ἱστορικῆς οἰκογενείας, συμμεριζομένη μετ' αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα, τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἐνδόξους ἀναμνήσεις, ἡ Ἰωάννα δὲν ἤθελεν εἶσθαι γυνή, ἂν δὲν παρεστέτο ὑπὸ τῶν ἐλπίδων τοιοῦτου λαμπροῦ μέλλοντος. Μεθ' ὅλην τὴν ἡρεμον αὐτῆς· φύσιν δὲν ἐστερεῖτο φαντασίας, ὁ δὲ δειλὸς καὶ συνσταλλόμενος αὐτῆς χαρακτήρ ἐκάλυπτε τούναντίον ἐνθυσιασμὸν μέγαν.

Συνεζεύχθη μετὰ τοῦ κόμης Σαινζερμαίν. Ὑπῆρξεν ἀγαθὸς δι' αὐτὴν σύζυγος καὶ αὐτὴ εὐτυχῆς . . . ὡς ἐπὶθεῖ.

Ἡ εὐτυχία αὐτῆ συνίστατο ἐν τῇ διαρκείᾳ σχεδὸν διαμονῇ ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Βρανδῶνος, ὅπου ὀριστικῶς ἀπεσῶρθη μετὰ θραχεῖαν ἐν Λονδίῳ διαμονὴν καὶ τὴν παράστασιν αὐτῆς· ἐν τῇ μεγάλῃ ὑποδοχῇ τῆς βασιλείας. Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς, ὁ σύζυγος αὐτῆς ὀλίγον μετὰ τὴν γάμον του χρόνον ἐγένετο μακρήσιος Βρανδῶν.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν τῆς εἰσόδου αὐτῆς εἰς τὴν ὑψηλὴν κοινωνίαν ἀνεκάλυψε τὸ αἰσθημα τῆς ἀνικανότητός τῆς πρὸς κατάλληλον πλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῆς οἰκοδεσποίνης ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ αὐτῆς ἐν Λονδίῳ μεγάρῳ, περιάπτουσα τιμὴν εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἐν μέτῳ τοῦ πολυτελοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς ἐκείνου βίου, καὶ τότε ἀπεράσισε μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ φρονήσεως καὶ γαληνῆς νὰ ζήσῃ τοῦ λοιποῦ ἐν σαλίρῳ, ἐν ἣ ἠδύνατο νὰ εὖρῃ ἀσχολίας ἐπωφελεῖς καὶ ἀξίας αὐτῆς. Ἡ εὐχάριστήθη λοιπὸν νὰ παρουσιασθῆ ἄπαξ μόνον ἐν τῇ αὐτῇ, ἔπειτα ἀπέκρυψε τοὺς ἀδάμαντάς τῆς—οὗς καὶ βασίλισσα ἤθελε εἰσπυρῆσαι—ἐπεμύεν αὐτοὺς παρὰ τῷ τραπεζίτῃ τῆς, ὀρισθεῖσα εἰς ἑαυτὴν οὐδέποτε πλέον νὰ κάμῃ αὐτῶν χρῆσιν. Ἐπιτυχοῦσα παρὰ τοῦ συζύγου τὴν πλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας τῆς, ὅπως ἀμέσως ἀναχωρήσῃ εἰς τὸν πύργον τοῦ Βρανδῶνος, ἀποκατέστη ἐκεῖ δίχως ποτὲ νὰ τὸν καταλίπῃ. Ἐκεῖ δὲ κατέστη πάραυτα τὸ ἐνεργητικὸν πνεῦμα τοῦ τόπου.

Τὴν βλέπει ἀκόμη ἐντὸς τῆς μικρᾶς χαμηλῆς ἀμάξης τῆς, ἐξευγμένης ὑπὸ δύο μικρῶν φαίων σκωτικῶν ἵππων, μετριόφρονα, μετὰ τὸν νέον ὑπηρετὴν τὸν χρησιμεύοντα αὐτῇ ὡς ἀμαξηνάτην, καὶ ἀκολουθουμένην ὑπὸ τοῦ ἑτέρου θεράποντος αὐτῆς ἐν στολῇ, διερχομένην τὴν ἀγαθὴν πόλιν τῆς Κερστῶνης καὶ σταματῶσαν πρὸ τῆς ἐν τῷ πύργῳ εἰσόδου ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ χ' μικροῦ ἐργαστηρίου μου.

Ἀκούω ἀκόμη τὴν ἡρεμον καὶ γλυκεῖαν φωνὴν τῆς ἐρωτῶσαν τὰ κατ' ἐμὲ. Φθάνω σπεύδων, τότε ἐκείνη ζητεῖ συγγνώμην ἐπὶ τῇ ἐνοχλήσει, καὶ μένω ἐκεῖ, εὐτυχῆς ἐπὶ τούτῳ, λαλῶν αὐτῇ περὶ τῆς ὑγείας τῆς καὶ περὶ τῶν ἀ-

ναγκῶν ὅλων τῶν πτωχῶν τῶν περιχώρων. Ἐχω ἀκόμη ζωηρὰν ἐν τῷ πνεύματί μου τὴν εὐθυκρίσιαν τῶν σκέψεών τῆς, τὴν ἀκρίθειαν τῶν ἰδεῶν τῆς τὴν ὀρθότητα τῶν σχεδίων τῆς, τὴν πλήρη ἀγνότητα τῶν προθέσεών τῆς, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν εὐλικρίνειαν τῆς καρδίας τῆς, καὶ αἰσθηματικὴν ἐν ἑαυτῷ πλήρη σεβασμὸν εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτῆς, ὅποταν ἀναπολῶ τοὺς γαληνίους ἐκείνους χρόνους, καθ' οὓς αὐτὴ εὐτυχῆς ἦτο, εὐτυχῆς ἐπίσης τοὺς περὶ αὐτὴν καθιστώσα.

Ἐπιβάλλει σιωπηλὴ καὶ ἀγαθὴ μακρὰν τῆς εὐθυμίας καὶ τοῦ ἠρόδου τοῦ κόσμου τούτου. εἶναι γλυκεῖα κ' ἐν τούτοις ἀκατάβλητος ἡ ἰσχύς αὐτῆς. Ἀγαπητῆ, ὠφέλιμος εἰς πάντας, ἀκολουθεῖ τὴν εἰμαρμένην τῆς, παντοῦ ὅπου φέρει τὸ βῆμά τῆς εὐλογουμένη καὶ δοξαζομένη.

Πλησίον αὐτῆς εἶναι τὸ μικρὸν τέκνον τῆς· δὲν εἶναι τετραετὴς ἀκόμη. Φεῦ! ὁ ἀτὶ ἡ ἐξαιρέτος αὐτῆ γυνὴ προσεβλήθη ὑπὸ τοσοῦτον σκληρᾶς θλίψεως· τὸ παιδίον εἶναι ἤδη δύσμορον, ἡ δὲ πτωχὴ μικρὰ κεφαλή του φαίνεται ἐξοικνημένη πρὸς τὰ ἐμπρὸς μετὰ τῶν δύο ὠμίμων διὰ τινος παρὰ φύσιν κυρτότητος. Αἱ κνήμαι αὐτοῦ εἶναι ἰσχναί· οἱ μακροὶ καὶ λιπόσαρκοι δάκτυλοι του ἔχουσι τὸν σχηματισμὸν δακτύλων τελείου ἀνθρώπου, τὸ χρῶμά του εἶναι ὀχρὸν καὶ νοσηματικόν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του εἶναι θαυμασίως ὠραῖον, εἰ καὶ ἀποπνεόν παράδοξον καὶ ἀπίσιον ὠραϊότητα.

Οἱ χαρακτήρες του εἶναι λίαν λεπτοί· οἱ μεγάλοι καὶ σκοτεινοὶ ὀφθαλμοὶ του ἀνάλογοι ἀλλ' ἐκτάκτως πλατεῖας ἔχοντες τὰς κόρας· οἱ βόστρυχοί του ἄρθροιοι καὶ θαυμάσιοι τὸ χρῶμα. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ραχτικόν καὶ δυσειδὲς εἶναι κατὰκλειστον ἐντὸς σιδηροῦ συναρτήματος.

Οὐδέποτε θέλω λησμονήσει τὴν θλιβεράν καὶ βαθεῖαν ἐντύπωσιν, ἢν κατὰ πρῶτον παρήγαγεν ἐπ' ἐμοῦ ἡ δυστυχῆς ἐκείνη μικρὰ ὑπαρξίς, ὁ μέλλων οὗτος μακρήσιος Βρανδῶν, ὁ κληρονόμος τῶν ἀπεράντων ἐκείνων κτήσεων καὶ τῆς κολοσσαίας περιουσίας τῆς μητρὸς του!

Κρίνω ἐπίκαιρον νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ὅτι ὁ κ. Κιρχάμ ἐκληροδότησεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν θυγατέρα του καὶ εἰς τὰ τέκνα τῆς, ἐν ἑλλείψει δὲ τοιοῦτων εἰς τὴν εὐγενῆ οἰκογένειαν, μεθ' ἧς συνεδέθη. Παρεχώρησε προὔτε εἰς τὸν μακρήσιον ἐφ' ὅρου ζωῆς τὴν ἀρτίωσιν τῶν προσώπων, ἐν ἣ περιπτώσει, ἔχων τέκνα, ἤθελεν ἐπιζῆσαι τῆς συζύγου του.

Ὁ μικρὸς κόμης Σαινζερμαίν κἀθηται ἐπὶ τῶν γονάτων προσώπου, τὸ ὅποιον δὲν ὀφείλω νὰ παρέλθω ἐν σιωπῇ· τῆς κυρίας Κερτθράϊτ. Ἦτο χεῖρα ἀξιοματικῶς θανάτος ἐν ἑθρικῇ χώρῃ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ γάμου του. Ἡ κυρία Κιρχάμ ἠσθάνθη ἐνδιαφέρον ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ καταστάσει τῆς νέας ταύτης γυναικὸς, ἢν ὁ ἀπρόσπτος οὗτος θάνατος κατέλειπεν ἀπροσπάτευτον, τῶν

πάντων τελείως σχεδὸν ἐστερημένην, εἰσήγαγε δ' αὐτὴν εἰς τὴν πατρικὴν οἶκον ὡς κυρίαν τῆς συνναστροφῆς, τὴν χειρίστην πάσης δουλείας· θέσις ἧς τὰ καθήκοντα εἶναι τοσοῦτον κακῶς ὠρισμένα, ὥστε καθίστανται διηνεκῆς πηγὴ δυσθυμίας καὶ τυραννίας, καὶ ἧς ἡ ἀνταμοιβὴ ἐν γένει δὲν εἶναι ἀνάλογος μετὰ τὰς παρεπομένους αὐτῇ ἀηδίας καὶ θυσίας τῆς φιλαυτίας. Ἡ κυρία Κερτθράϊτ ἐν τούτοις ἀδίκως ἤθελε παραπονεῖσθαι, διότι ἡ φιλία, ἡ ἐμπιστοσύνη καὶ ἡ ἐκτίμησις, αἱ ταχέως ὑπὸ τῆς εὐεργετίας αὐτῆς ἐπιδαψιλευθεῖσαι, ἀπεμάκρυναν ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτῆς τὸ πικρὸν ποτήριον, ἡ δὲ κυρία Κιρχάμ, ἧς ὁ χαρακτήρ ἐκέκτητο πολλὴν πρὸς τὸν ἰδικὸν τῆς ὁμοιότητα, ἐκ βάθους συγκινηθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρτερίας, μεθ' ὧν τὸ ἀγαθὸν καὶ γλυκὺ τοῦτο πλάσμα ὑπέμεινε τὴν δυστυχίαν του, ἐπεδείξατο πρὸς αὐτὴν στοργὴν τρυφεράν, οὐδέποτε διαψευθεῖσαν.

Ἡ κυρία Κερτθράϊτ ἦτο περικαλλεστάτη, ἀλλὰ σήμερον ἦτο τοσοῦτον λιπόσαρκος καὶ ὠχρὰ, ὥστε μετὰ δυσκολίας ἠδύνατο τις νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ. Ἄλλ' ἐσώζετό τι ἐν αὐτῇ ἑλκυστικώτερον τοῦ κάλλους, ἦτο τὸ ἡρεμον καὶ ἀγνὸν αὐτῆς μέτωπον, τὸ περιεστερωμένον ὑπὸ θαυμαστῶν μαύρων βροστρίων, ἦσαν οἱ λεπτοὶ αὐτῆς εἰ καὶ μακρυνθέντες χαρακτήρες· ἡ σὺβρα καὶ αὐστηρὰ καλαισθησία, ἡ ἄκρα τῆς ἐνδυμασίας αὐτῆς ἀπλότης παρεῖχον εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἰδιάζουσαν χάριν. Ἐμάντευε τις ὅτι ἡ κυρία Κερτθράϊτ δὲν ἐφρόνει ἐκυτὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Ἀληθῶς, ἀγγελικῆς καὶ θείας ἐξωραΐζεν αὐτὴν ἑκφρασίς. Ἐφαίνετο ὡς τις κοσμικῆ ἐρημίτις,—εὐλαβῆς τις ἐν τῇ ἀγαθῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως,—γυνὴ ἐπὶ τέλους, ἦτις ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν καθηκόντων τῆς παρεργηθεῖσα ἀπὸ τὴν βαθεῖαν καὶ μυστηριώδη τῆς θρησκείας ἐπίδρασιν, ἐφαίνετο μεθ' ὑπομονῆς ἀναμμένουσα τὴν εἰς θεὸν ἀνάκλησιν.

Ἀπὸ τῆς ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Βρανδῶνος διαμονῆς τῆς μαρκησίας, ἡ κυρία Κερτθράϊτ εἶχε μείνει σταθερῶς παρ' αὐτῇ, συμμεριζομένη τὰς ἀσχολίας καὶ τὰς ἀγαθοεργίας αὐτῆς, ἀλλ' ἀφωσιωμένη ἰδιαίτερος εἰς τὰς ἀκαταπαύστους καὶ τρυφερὰς φροντίδας, ἧς ἀπῆται ἡ κατάστασις τοῦ μικροῦ ἀσθενοῦς.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἡμέρα εἶναι θλιβερά δι' ἐμὲ ἀνάμνησις.

Μετὰ τινος περὶ τῶν ὑπὸ τὰς φροντίδας μου πτωχῶν πληροφορίας, ἡ μαρκησία μ' ἐλάλησε περὶ ἐκυτῆς.

—Κύριε Οὐίλσον, εἶμαι ἀδιάθετος ἀπὸ τινος χρόνου. Πιστεύω ὅτι ἔχω ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν σας. . . ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῇ ὁδῷ, προσέθηκε θλιβερῶς ὑπομειδιῶσα. Θέλετε ἔχει τὴν ἀγαθότητα νὰ λάβῃτε μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ πύργῳ τὸ τέλειον μετὰ τὸ πέρας τῶν σημερινῶν ἐργασιῶν

σας ; . . . Τὴν ἐνάτην ὥραν, ὡς γνωρίζετε. Ἄλλ' ἐὰν τοῦτο δύναται: νὰ σὰς ἐνοχλήσῃ, ἔλθετε αὐριον. Οὐδεμία ὑπάρχει κατεπιγούσα ἀνάγκη. Δύναμαι νὰ περιμένω.

— Θὰ ἔλθω βεβαίως εἰς τὸν πύργον περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν, κυρία, ἐλπίζω δὲ νὰ ἦμαι κομιστῆς ἀγαθῶν περὶ τῶν ἀσθενῶν μας εἰδήσεων.

— Αὐ τοιοῖς τότε, κύριε Οὐίλσον.

Καὶ τὸ ἀμάξιον ἀπεμακρόνη.

Κατὰ τὴν ὀρισμένην τῆς ἐσπέρας ἐκείνης ὥραν ἔσχον μακρὰν μετὰ τῆς μαρκησίας συνδιάλεξιν. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ θλίψις μου, ἡ ἀγωνία μου, — καὶ ἐν τούτοις δὲν συγκινοῦμαι εὐκόλως, — ὅπταν ἀνεκάλυφα ὅτι αἱ ἐλαφροὶ ἀδικησάσαι, ὑπ' ἃν αὕτη παρεπονείτο ἐνίοτε, ἦσαν τὰ συμπτώματα τρομερῆς ἐσωτερικῆς νόσου, προοδευσάσης ἤδη, καθιστώσης ἀδύνατον τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα θεραπείας ! Παρατήρησε τὴν κατάπληξίν μου καὶ ἠρυθρίασεν, εἰπούσα μοι διὰ φωνῆς συγκεινημένης ὀλίγον.

— Κύριε Οὐίλσον, φοβοῦμαι ὅτι ἡ νόσος εἶναι σπουδαιότερα παρ' ὅσον κατ' ἀρχὰς ἐφαντάσθη.

— Ἀληθῶς, κυρία, λυποῦμαι ὅτι μόνος τὸ ὁμολόγησα μάλιστα. Ἄλλ' ἐλπίζω ὅτι διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς βοηθείας τῆς ἐπιστήμης. . .

Μ' ἐσταμάτησε διὰ μιᾶς χειρονομίας.

— Κύριε Οὐίλσον, βλέπω ὅτι θέλετε νὰ μὲ ἀπατήσητε. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ μὲ γνωρίζετε ἱκανῶς, ὥστε νὰ μὴ ζητήτε νὰ μοὶ ἀποκρύψετε πλήρη τὴν ἀλήθειαν, καθ' ὅσον σὰς ἐπιτρέπει πρὸς ἀνεκάλυψιν αὐτῆς ἡ ἐπιστήμη. Ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὴν ἀληθῆ κατάστασίν μου, δύνασθε νὰ μοὶ εἴπητε αὐτὴν ἐλευθέρως. Εἶναι ἐπικίνδυνος ἡ ἀσθένειά μου ;

— Οὐδὲν θέλω σὰς ἀποκρύψει, κυρία μάλιστα, εἶναι ἐπικίνδυνος.

— Πολὺ ἐπικίνδυνος ;

— Πολύ.

— Ὑπάρχει τις ἐλπίς θεραπείας ;

— Εἶναι ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν δύναμαι ν' ἀποφασίσω μόνος.

— Ἀλλὰ φρονεῖτε σεῖς, ὅτι εἶμαι καταδικασμένη ;

Ἐδίστασα ἐπὶ στιγμῇ.

— Ὁφείλω νὰ δηλολογήσω ὅτι ἀγνοῶ τὰ μέσα ὑπὸς σταματήσω τὰς προόδους τῆς νόσου. Ἐν τούτοις ἡ πεῖρά μου, ὡς ἡ εὐγενεία σας γνωρίζει, εἶναι ἐλαχίστη, οὐδέποτε δ' ἔσχον ἀφορμὰς νὰ ἀυξήσω αὐτὴν ἐνταῦθα. Εἶμι βέβαιος ὅτι συμβουλευόμενός τινα ἐκ τῶν πρώτων ἰατρῶν τοῦ Λονδίνου, θέλω κατορθώσαι: νὰ εὐσω πρόσκαιρόν τι, ἂν οὐχὶ ἀπέλυτον θεραπευτικὸν μέσον, καὶ ὅτι ἡ τσοῦτον δι' ὅλους ἡμᾶς πολύτιμος ὑπαρξίς σας θέλει δυνηθῆ νὰ παρκαταθῆ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀκόμη.

Προσεπάθουν νὰ φωνῶ γαλήνιος, ἀλλ' ἡ φωνή μου ἔστρεμεν ἀκουσίως.

— Ἀγαπητὴ κύριε Οὐίλσον, ἀδυνατῶ νὰ σὰς εἶπω ὅπόσον εἶμαι συγκεινημένη ἀπὸ τοὺς ἀγαθούς λόγους σας καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, ἣν πάντοτε μοὶ ἐπεδειξάτε. Βεβαιώθητε περὶ τούτου, — δὲν τὸ λέγω νὰ σὰς κολακεύσω, — ἐμπιστεύομαι τὴν ὑγείαν μου εἰς σὰς ὑπὲρ οἰουδήποτε ἄλλον ἐνδοξον ἰατρόν. Ἐν τούτοις ἡ ζωὴ μου εἶναι σπουδαιότατη ἀκόμη διὰ τινὰς ἐδῶ κάτω, ἂν δὲ σκέπτεσθε πράγματι ὅτι αἱ περὶ θεραπείας ἐλπίδες μου δύνανται ν' αὐξηθῶσι καὶ κατ' ἐλάχιστον διὰ συνδικασκέψεως μετὰ τινος τῶν ἐν Λονδίῳ συναδέλφων σας, σὰς παρακαλῶ νὰ ἐνεργήσητε, ὅπως αὕτη λάβῃ χώραν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον.

— Φρονῶ, κυρία, ὅπως ἡ ἰατρικὴ αὕτη γνωμοδότησις λάβῃ χώραν ἀμεταθέτως.

— Τότε, λαμβάνετε τὸν κόπον νὰ γράψητε ἐξ ὀνόματός μου εἰς τὸν ἰατρόν Ἄτκινς ;

Ἐπέστρεψα εἰς τὸν οἶκόν μου τεθλιμμένη, οὐδεμίαν πλέον τρέφω ἐλπίδα, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ θεραπευθῶσιν αἱ ἐσωτερικαὶ ἐκείναι ἀνωμαλίας, ὧν τσοῦτον ἐναργῆ ἦσαν τὰ συμπτώματα.

Ὁ ἰατρός Ἄτκινς, εἰς τῶν ἐξοχωτέρων ἰατρῶν τοῦ Λονδίνου, ἔλθων εἰς Κερστόνν ἐδικαίωσε τὴν γνώμην μου. Διεκήρυξε, φεῦ ! καὶ αὐτὸς τὴν ἀνικανότητά του πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κηκοῦ. Οὐδὲν ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὴν μαρκησίαν.

— Κύριε Οὐίλσον, μοὶ εἶπε τὸ γλυκὺ πλάσμα, λυποῦμαι ἐπὶ τῇ ἐνοχλήσει, ἣν σὰς προξενῶ διὰ τῶν περὶ τῆς θλιβερῆς καταστάσεώς μου ἐρωτήσεων. Ἐν τούτοις ὀφείλετε νὰ μοὶ εἴπητε ἐλευθέρως, ἂν ἡ γνώμη τοῦ ἰατροῦ Ἄτκινς συμφωνεῖ μὲ τὴν ἰδικήν σας.

— Ὁ ἰατρός σκέπτεται ὅπως καὶ ἐγὼ, κυρία.

— Καὶ δὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ τι περισσότερο ἀπὸ σὰς ;

— Φοβοῦμαι ὅτι δὲν δύναται.

— Καὶ τώρα, ἐκείνος ἡ σεις, δύνασθε νὰ μοὶ εἴπητε ἐπὶ πόσον χρόνον ἔχω πιθανότητα νὰ ζήσω ἀκόμη ;

Ἐδίστασα ν' ἀποκριθῶ.

— Τίς εἶναι ὁ μακρότεμος χρόνος, ἂν ἐξῆς ποτε πρόσωπόν τι προσβλήθῃν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ταύτης ; . . . Καὶ τίς εἶναι ὁ βραχύτερος χρόνος ; Ὁφείλετε νὰ τὸ γνωρίζετε. Σὰς παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ ἀπατήσητε. Ἀναλογίσθητε τί μοὶ ὑπολείπεται νὰ πράξω ἐδῶ κάτω. . . Εἰπέτε μοι τὴν ἀλήθειαν. Πόσον χρόνον θέλω ζῆσαι ἀκόμη ;

— Δύο μῆνας.

— Ἄ ! . . . πολὺ ὀλίγον ! Τότε οὐδεμίαν στιγμὴν ἔχω νὰ χάσω. Κύριε Οὐίλσον, λάβετε τὴν καλωσίην νὰ συνεννοηθῆτε μετὰ τοῦ κυρίου Ἄτκινς καὶ νὰ ἐρίσητε ἐκ συμφώνου τὸν

τρόπον τῆς θεραπείας, τὸν καταλληλότερον νὰ διατηρήσῃ πλήρη τὴν γαλήνην τῶν διανοητικῶν δυνάμεών μου κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὑπολειπομένων μοὶ ὀλίγων ἡμερῶν πρὸς ζωὴν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ μαρκησία οὐδὲν πλέον ἐσκέφθη ἢ πῶς νὰ τακτοποιήσῃ τὰς υποθέσεις τῆς καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐτυχίαν τῶν περὶ αὐτὴν αὕτη ὑπῆρξεν ἡ σταθερωτέρη αὐτῆς ἐνασχόλησις.

Ἐν τούτοις τεραστία, ἀκαταλόγιτος ἀγωνία ἐβάρυνεν ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς : τὸ μικρὸν αὐτῆς ἴκτανον.

Ἐφρόνουν πάντοτε ὅτι δὲν ἠθελε ζῆσαι ἐν τούτοις ἡ καίσις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἦτο διάφορος τῆς ἰδικῆς μου. Ἐσωτάτη αὐτῆς πεποιθήσις ἦτο ὅτι τὸ παιδίον ἠθελε ζῆσαι. Ἡ πρὸς αὐτὸ ἀγάπη τῆς ἐκέκμητο τῆς εὐρηκτικῆς ἐνεργείας τῆς φύσεώς τῆς : σοβαρὰ, βραβεία, ἀφροσιωμένη, λελογισμένη μᾶλλον ἢ ἐνθουσιώδης. Μετ' ἀταραξίας εἶχε σταθμίσει ὅλας τὰς πιθανότητας τοῦ μέλλοντός του καὶ ὑπολογίσει ὀρίμως τὰς συνεπείας τῆς παραδόξου δυσκανοχίας μεταξὺ τῆς κολοσσαίας αὐτοῦ ἡμέραν τινα περιουσίας καὶ τῆς ἐλασινῆς καταστάσεως, εἰς ἣν ἠθελε καταδικάσει αὐτὸ ἡ ἀσθένειά του. Ὅ,τι δὲ ἰδίως τὴν εἶχεν ἐκπλήξει, ἦτο ἡ εἰς μεγαλειτέρα διαφορά μεταξὺ τῆς φυσικῆς δυσμορφίας καὶ τῆς ἀληθῆς καταπληκτικῆς τοῦ πνεύματος αὐτοῦ πρωιμότητος.

Τὸ παιδίον παρεῖχεν ἤδη τὰ σημεῖα ἐνεργείας, ἰσχυρᾶς βουλήσεως καὶ ὑπεροχῆς σκέψεως λίαν ἀνωτέρας τῆς ἡλικίας του. Ἐφαίνετο κληρονομήσαν τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν ἡρεμον σοβαρότητα τῆς τρυφερότητος τῆς μητρός του.

Ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη του οὐτε διὰ θερμῶδους παραφορᾶς διεδηλοῦτο, οὐτε διὰ τῆς ἀρθοῦν τῶν θωπειῶν, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῆς ἐπιμονῆς, μεθ' ἧς, ἔσχον τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς του ἐπ' αὐτῆς προσηλωμένους, ἔμενε πάντοτε πλησίον τῆς ἐν τινι καταστάσει ἀφώνου καὶ ἀκωλύτου προσοχῆς, προκρίνον τὴν μετ' αὐτῆς κοινωνίαν πάσης ἄλλης τέρψεως.

Ἡ ἐπαγούρησις τῆς ἀναπτύξεως τοιαύτης ψυχῆς ἐγκαλεισμένης ἐν τοιοῦτῳ περιβλήματι ἦτο ὁ μόνος σκοπὸς τοῦ βίου τῆς μαρκησίας. Ἐλπίζουσα ὅτι θέλει ἐλαττώσει τοὺς φυσικοὺς πόνους τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ τῆς διὰ τῶν προσεκτικῶν καὶ ἀκαταπαύστων αὐτῆς φροντίδων, καὶ πεποιθὴ ὅτι θέλει κατορθώσαι ν' ἀντισταθμίσει τὰ ἀναρίθμητα δεινὰ τῆς θλιβερᾶς αὐτοῦ καταστάσεως; διὰ τῆς καλλιέργειας τῆς διακονίας του, τῆς παιδείσεως αὐτοῦ καὶ τῶν προτερμάτων, ἐπέθει, ὅπως, ἐξυψούσα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ πρὸς τὸ ὄρατον καὶ τὸ ἀγαθόν, καταστήσει τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀνεκτὴν τοῦλάχιστον, ἐκολοῦτο δὲ πιστεύουσα ὅτι ἡ στεργὴ αὐτῆς καὶ ἡ τρυφερότης ἠδύνατο ν' ἀντικαταστήσῃσι δι' αὐ-

τὸν ἡμέραν τινα τὴν ἄλλην ἐκείνην τρυφερωτέραν εἰς ἀγάπην, ἣτις εἶναι ἡ φυσικὴ ἐλπίς τῆς νεότητός μας καὶ τῆς ὁποίας τὴν γλυκύτητα καὶ τὸ θέλητρον ἦτο βεβαίον, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπετρέπετο εἰς αὐτὸν νὰ γνωρίσῃ, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦσαν τὰ προτερήματα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας του.

Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ παραιτηθῇ πάντων τούτων σήμερον. Θνήσκουσα ἤδη, ἔπρεπε νὰ καταλίπῃ τὴν φροντίδα τῆς ἐκτελέσεως τῶν παιδαγωγικῶν αὐτῆς σχεδίων εἰς ξένους, ἦττον αὐτῆς ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν, καὶ νὰ καταπολεμήσῃ ὅσῳ μᾶλλον ἠδύνατο ἀπὸ τῆς σήμερον, διότι αἱ ἡμέραι αὐτῆς ἦσαν ἠριθμημέναι, τὰς ἐπαπειλούσας πάντοτε ἐν ὄφρανον δυστυχίας καὶ ὑπ' αὐτὰς εἰς τὰς κανονικὰς περιστάσεις, καὶ τὰς ὁποίας ἡ ἀσθένεια τοῦ τέκνου τῆς καθίστα ἐπιφοδωτέρας ἀκόμη.

Οὐδεμίαν εἶχεν ἀμφιβολίαν, ὅτι ὁ μαρκησίας θέλει νυμφευθῆ ἐκ νέου, ἡ δὲ εὐθυκρία αὐτῆς τῇ ἔλεγεν, ὅτι ἡ δευτέρα αὐτοῦ ἐκλογή δὲν ἠθέλην ὁμοιάσει μὲ τὴν πρώτην. Προέβλεπε πᾶν εἶδος στενωχωρίας καὶ δυσχερείας διὰ τὴν ἀγαπῆτον αὐτῆς τέκνον ἄλλ' ὅ,τι ἰδίως ἐφοβεῖτο, ἦτο ἡ ἔλλειψις νοήμονος καὶ τρυφερᾶς φροντίδος, ἧς ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἶχεν ἀνάγκην.

Ἡθέλησε λοιπὸν νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν ὑπολειπομένην αὐτῇ ὀλίγων μηνῶν ζωὴν εἰς ἐτι, ὅπως προφυλάξῃ παντὸς ἐνδεχομένου κινδύνου τὸ νεφελοῦδες τοῦτο μέλλον. Ἐγράψεν εἰς τὸν μαρκησίον, ἐν Λονδίῳ τότε διακείμενον, πληροφοροῦσα αὐτὸν περὶ τῆς καταστάσεώς τῆς καὶ παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ μεταβῇ ἀμέσως παρ' αὐτῆ ἐν Βρανδῶνι. Ὁ μαρκησίας ἔφθασεν ἐσπευσμένως, ἀληθῶς λυπούμενος καὶ τεθλιμμένος: διότι, ἂν οὐδὲν πάθος ἤσθάνετο πρὸς αὐτὴν, ἐν τούτοις ἐκείνη εἶχεν ἐμπνεύσει εἰς αὐτὸν βαθυτάτην ἀφοσίωσιν καὶ ὑπόληψιν.

— Ἀγαπητὴ μοὶ λόρδε, τῷ εἶπεν ἄνευ προομιῶν (ὅλη αὐτῆς ἡ ἐνεργεία εἶχεν ἤδη συγκεντρωθῆ ἐπ' ἐνὸς μόνου ἀντικειμένου), ἔχω νὰ σὰς ἀπευθύνω δύο παρακλήσεις, ἐκ τοῦ προτέρου δὲ εἶμαι βεβαίον ὅτι θέλετε τὰς εἰσ ακούσει. Τὸ πτωχὸν τέκνον μας. . .

— Φεῦ ! ἀγαπητὴ φίλη, διατί ταράττεσθε μὲ τὰς σκέψεις ταύτας ; ἀπεκρίθη δακρυρροῶν. Φοβοῦμαι ὅτι ἐγνωρίσα τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀποκτήσεως υἱοῦ, μόνον ὅπως αἰσθανθῶ σκληρότερον τὴν στέρησίν του.

— Ὁ υἱός μου θέλει ζῆσαι. . . Τὸ πιστεύω, τὸ ἐλπίζω, διὰ τὴν εὐτυχίαν σου καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν του ἄλλὰ θέλει ἔχει ἀνάγκην ἐκτάκτων φροντίδων. Σὰς ζητῶ πολλά, παρακαλοῦσα νὰ ἐμπιστευθῆτε τὸν υἱόν μου εἰς τὴν κυρίαν Κερτ-βράιτ, τὴν ὁποίαν γνωρίζετε πῶσον ἐκτιμῶ ;

— Διὰ πόσον χρόνον ;

— Δὲν θέλω νὰ σὰς εἶπω ὡς παιδαγωγὸν ἢ

ως διδασκάλισαν. Όχι. Άλλά δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμεύσῃ δι' αὐτὸν ὡς δευτέρα μήτηρ ; Ὁ λόρδος Βρανδὼν ἐποίησε κίνησιν τινὰ ἐκπλήξεως.

— Ὡ! μὴ παρανοήσῃτε τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων μου, ἐξηκολούθησεν ἡ μαρκησία σοβαρῶς ὑπομειδιῶσα. Δὲν ἐπιθυμῶ ὅπως αὕτη καταστῆ διὰ σας ἄλλο τι παρ' ὅ,τι εἶναι σήμερον. Δὲν δύνασθε ἀναμφιβόλως νὰ τὴ πιστεύσητε. Σὰς παρακαλῶ μόνον νὰ μοι ὑποσχεθῆτε, ὅτι θὰ τὴν ἀφήσητε πλησίον τοῦ υἱοῦ μου ἐφ' ὅσον χρόνον εἶναι δυνατόν καὶ ὠφέλιμον δι' ὅλους. Τὸ πτωχὸν παιδίον θὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῆς μητρικῆς τρυφερότητος πρὸς παρηγορίαν τῆς ἐκ τῆς ἀθλίας αὐτοῦ ὑπάρξεως πικρίας ; καὶ θέλει τὴν εὔρει ἐν αὐτῇ.

— Ἀγαπητῇ μου λαίδη, αἱ ἐλάχισται ἐπιθυμίας σας θὰ ἴναι διαταγαὶ δι' ἐμέ. Πιστεύω ὅτι γνωρίζετε ἱκανῶς τὰ πρὸς ὑμᾶς αἰσθήματα τοῦ σεβάσμου καὶ τῆς ὑπολήψεώς μου, ὅπως ἤσθε πεπεισμένη, ὅτι ὅλαι αἱ συστάσεις σας θὰ ἴναι δι' ἐμέ ἱερὰι. Μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως θέλω ἶδει τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ ἀναλαμβάνουσαν τὴν φροντίδα τοῦ υἱοῦ μου καὶ θέλω θεωρήσει αὐτὴν ὡς ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς οἰκογενείας μου, ἐφ' ὅσον χρόνον θέλει εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτὴν νὰ μένῃ μεταξὺ ἡμῶν.

— Θέλετε μοι ἐπιτρέψει λοιπὸν νὰ διαθέσω τὰ κατ' ἐμὲ ἐκ συμφώνου μετ' αὐτῆς ;

— Θέλω ἀνακουρισθῆ τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ μεγάλῃς ἀνησυχίας. Ἀλλά, φεῦ ! φοβοῦμαι μὴ δελεάζεσθε ὑπὸ ματαίας ἐλπίδος.

— Όχι, μυλόρδε εἶμαι βεβαία ὅτι ὁ υἱός μου θέλει ζῆσει. . . μοι τὸ λέγει τὸ μητρικὸν ἐνστικτὸν μου. Ἐχῶ ἀκόμη νὰ σας ἀποστεινῶ μίαν παράκλησιν. Τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ ἐγγόνου τοῦ ἀγαθοῦ καὶ προσφιλοῦ πατρός μου μοι ἐδῶρθε διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων πρὸς ἀγορὰν ἀναμνήσεως, ἀνακαλύψεως αὐτὸν πάντοτε εἰς τὴν μνήμην μας. Λίαν ἀνωφελῆς προφύλαξις ἀναμφιβόλως. Χρόνον τινὰ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἠρώτησα αὐτὸν τί ν' ἀγοράσω διότι ἀληθῶς, ἀγαπητέ μου λόρδε, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐλευθεριότητός σας οὐδὲν εἶχον νὰ ἐπιθυμῶ ἢ νὰ φρονήσω. « Ὁ,τι σοὶ ἀρέσκει », μοι ἀπεκρίθη. Δύνασθε νὰ μοι δώσητε τὴν αὐτὴν συναινέσιν ;

— Πῶς δύνασθε, λατρευτῇ μου λαίδη, νὰ μοι κάμητε παρομοίαν ἐρώτησιν ; Ἀλλά τοῦτο εἶναι ἄξιον τοῦ ὑμετέρου χαρακτήρος, προσέθηκεν ὁ μαρκησίας βαθέως συγκινημένος.

Εἶχον ἀείποτε ἐκτιμήσει τὴν λεπτότητα, μεθ' ἧς ἡ σύζυγός του, ἡ τοσοῦτον κολοσσαίαν προσενεγκούσα αὐτῷ περιουσίαν, προσεφέρετο πρὸς αὐτὸν δι' ὅλας τὰς χρηματικὰς ὑποθέσεις, καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην, μεθ' ἧς περιέβαλεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀνεξελέγκτῳ αὐτῆς διαχειρίσει. — Εἰ-

πέτε μοι μόνον τὰς ἐπιθυμίας σας. Ἡ ἐλάχιστη ἐξ αὐτῶν πιστῶς θέλει ἐκτελεσθῆ ὑπ' ἐμοῦ. Ἐπαύρει τις τὸν ὅποιον σκοπεῖτε νὰ προαγάγητε, πρᾶγμα τι. . .

— Ἐπεθύμουν ἐπίσης νὰ διαθέσω κατ' ἀρεσκίαν ὅλα τὰ κοσμήματά μου, ἐκτὸς τῶν ἀδαμάντων, τοὺς ὁποίους μοι ἐχάρισεν ὁ πατὴρ μου, ὅτε τὸ πρῶτον παρουσιάσθην ἐν τῇ Αὔλῃ. Ὅσον ἀφορᾷ τούτους, θέλω σας παρακαλέσει νὰ τοὺς προσθέσητε εἰς τὰ κοσμήματα τῆς οἰκογενείας σας, ὅπως μείνῃ τι ἐν τῷ οἴκῳ σας πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ πατρός μου.

— Πράξατε ὅ,τι νομίσητε καλόν. Θέλω θεωρήσει τιμὴν μου νὰ ἐκτελέσω ὅλας τὰς ἀποφάσεις σας.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἡ μαρκησία μετ' ἐξήτησε καὶ μοι εἶπεν :

— Ἀγαπητέ μου κύριε Οὐίλσον, ἔχω ἀπὸλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εὐθύτητά σας, εἰς τὴν φρόνησιν σας καὶ εἰς τὴν τιμὴν σας. Θέλετε νὰ ἀναλάβητε ἀποστολὴν τινὰ, τὴν ὁποίαν θεωρῶ σπουδαιότατην ; Ἐχῶ ἀρεστὴν πείραν τοῦ βίου, τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ὥστε νὰ δυσπιστῶ ὡς πρὸς τὸ ἐν ταῖς οἰκογενείαις ταύταις ἀκολουθούμενον σύστημα : πολλὴ μεγαλοπρέπεια, ὀλίγη ἄνεσις, κολοσσαία ἐξοδα καὶ ἀείποτε γρηματικαὶ ἀνάγκαι. Ἡ κατάστασις τοῦ τέκνου μου, ἂν ζήσῃ, θὰ ἴναι ἐξαιρετικὴ καθ' ὅλοκληρίαν καὶ θὰ ἀπαιτήσῃ πληθὺν πραγμάτων, ἅτινα εἰς πᾶσαν ἄλλην περιστάσιν ἤθελον θεωρηθῆ εὐλόγως ἀνωφελῆ. Ὁ πατὴρ του θέλει νομφευσθῆ ἐκ νέου. . . .

Ἐποίησα σημεῖον ἀποδοκιμασίας.

— Ὁ κάμη καλά. Μία μητριά !. . . Ἄ ! κύριε Οὐίλσον, μάλιστα. . . Γνωρίζω τί κακὸν δύναται αὕτη νὰ πράξῃ !. . . Ἐπὶ τέλους, θέλετε νὰ ἐπιφορτισθῆτε χρηματικὸν τι ποσόν, τὸ ὅποιον νὰ ἐγχειρίσητε εἰς τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ ἢ εἰς τὸν υἱόν μου, ὅπως νομίσητε σεις ἀναγκαῖον ; Εἰς οὐδένᾳ ἔχετε νὰ δώσητε λόγον. Θὰ ἴναι τὸ ἴδιον ὡς ἂν ἀνῆκεν ἀπολύτως εἰς σας, καὶ θέλετε τὸ μεταχειρισθῆ ὅπως σκεφθῆτε ὠφελιμώτερον διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ πτωχοῦ τέκνου μου.

— Ἀλλά, κυρία, ἂν ἀποθάνω ; . . .

— Δὲν δύναμαι νὰ προῖδω πάντα τὰ ἐνδεχόμενα. Διαθέσατε αὐτὸ διὰ διαθήκης, πράξατε ὅ,τι νομίσητε καλὸν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν σχεδίων μου. Ἀλλ' ἂν, ὑπερκαὶ τὸ πιθανώτερον, ζήσητε ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀκόμη, κρατήσατε τὸ ποσόν, τὸ ὅποιον θὰ εὔρητε μέσῃ νὰ μεταχειρισθῆτε.

Τὸ ποσὸν ἀποτελεῖτο ἐκ διακοσίων πενήκοντα χιλιάδων φράγκων. Ἡ μαρκησία μοι ἔδωκεν ἐπίσης ὅλα τὰ κοσμήματά της, ἐπιφορτίσακά με νὰ τὰ πωλήσω καὶ νὰ ἐγχειρίσω τὸ ἀντίτιμον εἰς τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ ἐν ὧρ ἂ

νῆρας. Πρὸς τοῦτο δὲ μοι ἀφῆκεν ἐγγράφους ἐπιθυμίας.

Ἡ ἐξαιρετος ἐκείνη γυνὴ ἀπέθανεν ἐν ἀπιστοῦ γαλήνῃ, κατὰ δὲ τὴν ρητὴν αὐτῆς ἐπιθυμίαν ἐνεταφιάσθη μεθ' ὅλης τῆς ἀπλότητος, ἂν ἐπέτρεπεν ἡ ὑψηλὴ αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θέσις.

Ἡ θλίψις τοῦ μικροῦ τέκνου της, μεθ' ὅλας τὰς προφυλάξεις ἡμῶν, ταχέως ἐνοήσαντος τὴν μεγάλην δυστυχίαν, ὑπ' ἧς προσεβλήθη, ὑπῆρξε συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρά του ἐνδόμυχος μάλλον ἢ ἐπιδεικτικῆ. Δὲν ὠμίλησε πολλά, ἀλλ' αἱ ὄχραι συνήθως παρειαί του κατέστησαν ὄχρότεραι ἢ ἰσχυρότης καὶ ἡ ἀδυναμία αὐτοῦ κίχσαν τοιοῦτοτρόπως, ὥστε οὐδεμία ὑπῆρχε πλέον ἀμφιβολία περὶ τοῦ προσεχούς θανάτου του. Εἰ καὶ ἱκανῶς γαλήνιον διακρούσης τῆς ἡμέρας, ἀγρυπνοῦν διήρχετο τὰς νύκτας, καθ' ἑκάστην δὲ προῖαν εὔρισκον θαυρόβρεκτον τὸ προσκεφάλαιόν του. Ἐξηνητημένον ὑπὸ λανθάνοντος πυρετοῦ, δὲν ἔτραγε πλέον. . . καὶ ἐν τούτοις ἐξηκολούθει νὰ ζῆ, ἀγνοῶν ὑπὸ τίνος ἐσωτερικῆς δυνάμεως ὑποστηριζόμενον. Ἐπῆρχε τις ἐν αὐτῷ ζωὴ ἐπιμένουσα.

Ἐκείνη συνήθεια.

K. MARSH.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤῶΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Ο ΧΡΥΣΟΣ

Ἐράνισμα ὑπὸ***

Ὁ χρυσοῦ φαίνεται ὅτι ἦν γνωστὸς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, καὶ τοῦτο διότι πάντοτε σχεδὸν εὐρίσκεται ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἐδάφους ἢ μικρὸν ὑπὸ ταύτην καὶ ἐν τοῖς ρεύμασι τῶν ὑδάτων. Οὐδέποτε κεῖται εἰς μεγάλα βάθη οὐδέποτε ἐπίσης εὐρέθησαν ἔγχη αὐτοῦ ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν ἐνεργείᾳ ἠφαιστειῶν ἐκτινασσόμεναις ὕλαις, οὔτε πλησίον ἐσβεσμένων κρατήρων.

Καίτοι στερούμενοι βεβαίων βάσεων, ἠδυνήθησαν ὅμως τινὲς ἐκ πληροφωρίων καὶ παρατηρήσεων, ἃς ἠρύσθησαν ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, νὰ ὑπολογίσωσι κατὰ προσηγγισίαν εἰς 2 δισεκατομμύρια καὶ 125 ἑκατομμύρια τοῦ σημερινοῦ νομισματικοῦ συστήματος τὴν ποσότητα τοῦ ἐν παντὶ τῷ γνωστῷ κόσμῳ ὑπάρχοντος κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα κεκομμένου χρυσοῦ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὑπῆρχον μόνον 285 περίπου ἑκατομμύρια κεχραγμένου χρυσοῦ.

Δύο δισεκατομμύρια περίπου χρυσοῦ εἰς νομίσματα, μὴ ὑπολογιζομένου τοῦ ἐν διαστήματι δεκατεσσάρων ἑκατονταετηρίδων χραχθέντος, ἐξέλιπον τῆς κυκλοφορίας, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς χρήσεως, (διότι, κατὰ τοὺς Ἀγγλοὺς, τὰ χρυσὰ νομίσματα μετὰ εἰκοσιν ἐτι χρήσεως ἀπολλύσι μέρος τῆς ἀξίας των καὶ δέον ν' ἀντικαθίστανται), τὸ δὲ ἐκ τῆς μετατροπῆς χρυσοῦν νομισμάτων εἰς σκεῖα καὶ κοσμήματα, καὶ ἐκ

τῶν ἀποκρυβέντων καὶ ἀπολεσθέντων ποσῶν.

Ὁ ἐν κυκλοφορίᾳ εἰς νομίσματα χρυσοῦ ὑπελογίσθη ὅτι ἀνήρχετο :

τῷ 1600 εἰς	525 ἑκατομμ. φρ.
τῷ 1700 εἰς 4 δισεκατομ.	750 " "
τῷ 1800 εἰς 5 " "	625 " "
τῷ 1843 εἰς 10 " "	625 " "
τῷ 1853 εἰς 15 " "	625 " "
τῷ 1870 εἰς 30 " "	625 " "

Τὰ τριάκοντα ταῦτα δισεκατομμύρια χυνόμενα εἰς ἓνα ὄγκον ἀποτελοῦσι κύβον, οὗ ἐκάστη πλευρὰ ἔχει ὅκτω τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιπέδων.

Ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ μικρὸν μεταβάλλεται τὸ γραμμᾶριον τιμᾶται 3 φράγκων καὶ τὸ χιλιόγραμμα τριςχιλίων.

Ἄλλοτε διὰ πάντα τὰ χρυσωρυχεία, ὅπως καὶ τὰ ἀργυρωρυχεία καὶ τὰ ἄλλα μεταλλεῖα, ἐφέρετο παράδοσις περὶ τῆς εὐρέσεώς των, διηγουμένη σχεδὸν πάντοτε ἀπαραλλάκτως, ὅτι ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ βοσκῶν, ὅστις ὅπως ἐπιθέσῃ τὴν χύτραν του ἐποπότησεν παρὰ τὴν πυρὰν λίθους τοῦ ὄρους ; οἱ λίθοι οὗτοι διακαίμενοι διηνοίγοντο καὶ τὸ λαμπρὸν μέταλλον ἔβρεε διὰ τῶν ἀνθράκων καὶ τῆς τέφρας.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἡ παράδοσις αὕτη ἐτροποποιήθη οὐσιωδῶς ὁ βοσκὸς ἐλείψεν, πάντοτε ὅμως εἰς τὴν τύχην ἀποδίδουσι τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀπὸ τοῦ 1848 ἐκμεταλλευμένων χρυσωρυχείων.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ χρυσοῦ ἐν Καλλιφορνίᾳ, τῇ κατ' ἐξοχὴν χρυσοφόρῳ ταύτῃ γῶρᾳ, δὲν ἀνέρχεται πέραν τοῦ 1848. Ἐβράδυνε δὲ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη διότι μέχρι τοῦ 1820 ἡ γῶρα αὕτη κατείχετο ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Ἰησοῦντων. Ἀλλ' ὅτε ἡ Καλλιφορνία παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Μεξικικοῦ ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ὁ χρυσοῦ ἀνεκαλύφθη, μόλις εἰσεχώρησαν εἰς αὐτὴν οἱ πρῶτοι Ἀγγλοσάξονες ἀποικοί.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ἀμερικανὸς Σουττερ, εἰς οὗ τὰ κτήματα ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον χρυσωρυχεῖον, ἔγραψε τὰκλόουθα :

« Δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω πῶς τοσοῦτοι ἄνδρες, μὴ ἀμοιροῦντες πείρας, καὶ σοφοὶ τινες μάλιστα, διέτρεξαν τὰ μέρη ταῦτα, οὐδὲ κἂν ὑποπτευθέντες ὅτι ἐπάστουν ὑπὸ τοὺς πόδας των θησαυροὺς ἀμυθήτους. Κυνηγοὶ δὲξυδερεκέστατα ἀνηρέων τὴν κοιλάδα καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διευθύνσεις. Φυλαὶ Ἰνδικαὶ ἐβίων ἐπ' αἰῶνων ἐν αὐτῇ, καὶ οὐδεὶς οὐδέποτε ἀνεῦρε χρυσοῦν. Ἐγὼ αὐτὸς ἐπὶ δεκαετίαν διέτρεξα πολλάκις τὸν ἐνομαστὸν καταστάντα σήμερον τόπον τοῦτον, μηδὲν παρατηρήσας ἢ ὑποπτευθεῖς. »

Ἐγένετο δ' ἡ ἀνακάλυψις ἐκ τυχαίως ὅπως περιστατικῶς. Ὁ Σουττερ εἶχεν ἀνιῶσει μηχανικὸν προιονιστήριον ἐπὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ Φόρξ,

παρκαποταμίου του Σακραμέντο. Κατά τὸ ἔαρ τοῦ 1848, κινήθησαν τὸ πρῶτον τῆς μηχανῆς, εὐρέθησαν ἐν τοῖς ὄχεσι ψήγματα χρυσοῦ. Ἡ ἀνακάλυψις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τηρηθῆ ἐπὶ πολὺ μυστική, ἐγνώθη δ' ἐντὸς μικροῦ ἐν Σάν-Φρανκίσκω. Μετὰ τρεῖς μῆνας δεκάκις χίλιοι χρυσοθηραὶ ἐπλυνον τὴν ἄμμον τοῦ Σακραμέντο. Τὸ δ' ἐπὶ ἐκείνην ἔαρ πανταχόθεν τοῦ κόσμου συνέρρεε πλήθος πολὺ τυχοδιωκτῶν.

Οὐδεμία χώρα ἐν τῇ γῆ εἶναι πλουσιωτέρα εἰς μεταλλεῖα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Οὕτω δὲ τῷ 1866 ἐξ τῶν δυτικῶν χωρῶν τῆς συμπολιτείας, ἡ Καλλιφορνία, ἡ Μοντάνα, ἡ Νεβάδα, ἡ Ὠρεγὼν, τὸ Κολοράδο καὶ τὸ Ἰδαχὼ, ἐξήγαγον χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἀξίας πλέον τῶν 500 ἑκατομμ. φράγκων ἐκ τούτων ἡ Καλλιφορνία μόνη ἐξήγαγεν 125 ἑκατ., αἱ δὲ λοιπαὶ πολιτεῖαι μεταξὺ 75 καὶ 90 ἑκατομμ.

Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τὸ πρῶτον ἀνεκαλύφθη χρυσὸς ἐν ἔτει 1792.

Τῷ 1868 ὑπῆρχον ἐν Καναδᾷ 73 χρυσορυχεῖα, περιλαμβάνοντα 700 ἐργάτας. Τὰ χρυσορυχεῖα ταῦτα παρήγαγον τῷ 1874 χρυσὸν 4,500,000 φράγκων.

Ἐν τῷ Νέῳ Βρούνσβικ ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1866 πλείστα κοιτάσματα χρυσοῦ πέραν τῶν καταρρακτῶν τοῦ ποταμοῦ Σάιν-Ζὼν, καὶ ἐν τῷ ποταμῷ Ταβίκω.

Ἐν τῇ Νέῃ Σκωτίᾳ, χώρα νοτιοανατολικῆ τῆς Ἀμερικῆς, ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον χρυσὸς ἐν ἔτει 1860. Παρὰ αὐτοῦ διηγούνται ὅτι εὐρέθη ὑπὸ χωρικοῦ τινος, ὅστις καταληφθεὶς ὑπὸ δίψης ἔπεσε πρηνὴς νὰ σθέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, εἰς οὗ τὸ βῆλος εἶδε τι στίλβον διαρκῶς. Ἦτο δὲ τοῦτο βῆλος χρυσοῦ, ἔλκων 500 περίπου γραμμάρια, ὃν ἀμέσως ἐπώλησεν ἀντὶ 300 διστήλων. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ἦν διαρρέει ὁ χρυσοφόρος οἰκέτιος ποταμὸς ἀνερευθῶσι καὶ εὐρίσκουσι πανταχοῦ χρυσὸν, ἐν τῷ βέσματι καὶ ἐν ταῖς ὄχθαις.

Ὁμοίως ἀνεκαλύφθησαν κοιτάσματα χρυσοῦ καὶ ἐν τῇ βορειοτάτῃ χώρᾳ τῆς Ἀμερικῆς, εὐθύς ὡς ἡ Ῥωσσία παρεχώρησεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸ μέρος τῆς χώρας ὅπερ κατεῖχε, καὶ ὅπερ ἀπεκαλεῖτο τότε Ῥωσικὴ Ἀμερικὴ. Ἐταιρία δὲ τις μεταλλευτικὴ εὗρεν ἐν τῷ ποταμῷ Στίκτιν, εἰς 300 μιλίων ἄνω τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ ἀπόστασιν, πλούσια ἀποταμιεύματα χρυσοῦ καὶ ἄργυρου μετὰ πολυτίμων λίθων, λυχνίου καὶ ἀγάτου.

Ἐν τῇ Πολιτεῖᾳ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀνεκαλύφθη τοσούτῳ μεγάλῃ ποσότητι χρυσοῦ, ὥστε πολλοὶ χρυσοθηραὶ ἐγκατελίπανον τὰ ἐν Καλλιφορνίᾳ χρυσορυχεῖα, ὅπως δρᾶμωσιν ἐκεῖ.

Ἡ παραγωγή τῶν χρυσορυχειῶν τῆς γαλλι-

κῆς Γουάνας ἀπὸ ἐπταετίας σχεδὸν ἐτετραπλασιάσθη. Ἡ βιομηχανία τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ χρυσοῦ συνετέλεσε σπουδαίως ὅπως ἀναλάβῃ ζωὴν ἢ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ γαλλικὴ ἀποικία. Μέχρι τοῦ 1870 ὁ προῦπολογισμὸς κατέλειπεν ὑπέρογκον ἔλλειμμα, ἐν ᾧ ἔκτοτε διατελεῖ εἰς ἀνθηροτάτην κατάστασιν ὅσοι πολυάριθμοι ἐγκαταστάθησαν, ἡ δημοσία ὑπηρεσία προώδευσεν ἐπιεικῶς, καὶ ὁσημέραι νέοι ἀποικοὶ ἐγκαθίστανται, ἐν γένει δὲ τὰ πάντα προαγγέλλουσι εὐέλπι μέλλον. Ἡ ἐξαγωγή τοῦ χρυσοῦ, ἥτις τῷ μὲν 1868 συνεποσοῦτο εἰς 297 χιλιογράμματα, τῷ δὲ 1870 εἰς 412, ἀνῆλθε τῷ 1871 εἰς 125 καὶ τῷ 1874 εἰς 1200.

Ἡ Περούβια ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐξήγαγεν ἄφθονον χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Τὰ ὀνομαστά μεταλλεῖα αὐτῆς ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1630. Ἀνοπόλογοι εἶναι ἡ ποσότης ἢ ἀπέφερον τὰ μεταλλεῖα ταῦτα, ἐν ᾗ ἤδη ἐξάγεται μόνον τριάκοντα περίπου ἑκατομμυρίων χρυσοῦ καὶ ἄργυρου καὶ τοῦτο οὐχὶ διότι τὰ μεταλλεῖα ἐξηνητλήθησαν, ἀλλὰ διότι ἡ ἐκμετάλλευσίς αὐτῶν μὴ συμβαδίσασα μετὰ τῆς προόδου ἐξακολουθεῖ γινόμενη διὰ τῶν ἀτέγων μέσων τῶν πρώτων μεταλλευτῶν.

Καίτοι πανταχοῦ σχεδὸν ἐκ τύχης ἀνεκαλύφθησαν τὰ χρυσορυχεῖα, ἐν Αὐστραλίᾳ ὅμως συνετέλεσαν εἰς ἀνακάλυψιν αὐτῶν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ πείρα.

Χρυσοθήρας τις ἐργασθεὶς ἐπὶ τινα χρόνον ἐν Καλλιφορνίᾳ διείδε τὴν μεγάλην φυσικὴν ἀναλογίαν τῶν ὄρεων τῆς χώρας ἐκείνης μετὰ τῶν τῆς πατρίδος του Αὐστραλίας. Ἐκ τῆς παρατηρήσεως δὲ ταύτης δρῶμενος, καὶ πεισθεὶς ὅτι ἀφεύκτως ἡ γῆ ἦν χρυσοφόρος, διέτρεξε τὴν χώραν ἐξερευνῶν πάσας τὰς κοιλάδας καὶ πάντα τὰ βέσματα, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλος ἀνεκάλυψε τὸ πρῶτον χρυσορυχεῖον τὴν 12 Φεβρουαρίου 1852. Ἡ εἰδησις περὶ τῆς ἀνεκαλύψεως ταύτης διεδόθη ἐν ἀναρῇ καὶ τὴν 4^{ην} Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Σίδνεϋ καὶ πάντων τῶν χωρίων καὶ τῶν ἐξοχῶν ἐγκατέλιπον αὐτὰ πρὸς ἀνίχνευσιν χρυσοῦ. Πάντα τὰ βέσματα τῶν Κυανῶν ὄρεων ἐξερευνήθησαν σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν, καὶ πανταχοῦ εὐρίσκειτο χρυσός.

Ἡ δὲ ποσότης τοῦ ἐξ Αὐστραλίας ἐξαχθέντος χρυσοῦ ἀπὸ τῆς ἀνεκαλύψεως τῶν πρώτων μεταλλεῶν (1850) μέχρι τοῦ 1865 ἀνῆλθεν εἰς 100,000 χιλιογράμματα, ἀντιπροσωπευόντων ἀξίαν 3 δισεκατομμυρίων φράγκων. Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους πρέπει νὰ συνυπολογίσωμεν καὶ τὸν ἐν Αὐστραλίᾳ ἀποταμιευθέντα χρυσὸν ἢ τὸν ὑπὸ μεταλλευτῶν ἐξαχθέντα καὶ μὴ δηλωθέντα, ὅστις ἀνέρχεται εἰς ἑτέρας 50,000 χιλιογράμματα ὃ δ' ἀριθμὸς οὗτος δὲν εἶναι ὑπερβολικὸς, διότι πρέπει νὰ ἀναλογισθῶμεν ὅτι τῷ 1865 ἐργά-

ζοντο ἐν τοῖς χρυσορυχειῶσι 80,000 μεταλλευταὶ, μετὰ ἐξακισχιλίων μηχανῶν, ὧν χίλιοι ἀπομακρύνονται. Σημαντικὴ ἦτο καὶ ἡ παραγωγή τῶν μεταλλεῶν τῷ 1867, διότι παρήχθησαν 46,462 χιλιογράμματα χρυσοῦ, μὴ ὑπολογιζομένου τοῦ ἀνεξελέγκτου ποσοῦ καὶ τοῦ ἀποκρυβέντου διὰ ὄβλου ἢ ψευδῶν δηλώσεων. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο οἱ ἐργάται τῆς μεταλλευτικῆς ἐταιρίας μόνον, ἀριθμούμενοι εἰς τρισχιλίους καὶ ἔχοντες ἡμερομισθίον ἐν δίστηλον, ἔλαβον πέντε ἑκατομμύρια φράγκα, οἱ δὲ μέτοχοι 20 ἑκατομμ. μέρια, ἐκτὸς τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου.

Ἡ ἐν Αὐστραλίᾳ ἀνακάλυψις χρυσορυχειῶν συνεπήγαγε καὶ τὴν ἐν Νέῃ Ζηλανδίᾳ, ἥς ὁ πληθυσμὸς ἤρξατο ἔκτοτε τεραστίως διὰ μεταναστεύσεων. Τῷ 1860 εἶχεν 76,390 κατοίκους, κατὰ δὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1872 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς 273,273. Ἐξήχθη δ' ἐκείθεν τῷ μὲν 1871 χρυσὸς ἀξίας 69,688,000 φρ. (2323 χιλιογρ.), τῷ δὲ 1872 μόνον 43,281,525 φρ. (1443 χιλιογρ.)

Καὶ ἡ Ἀφρικὴ πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων χορηγεῖ μεγίστην ποσότητα ψηγμάτων χρυσοῦ. Οἱ εὐρωπαϊκοὶ ἀγνοοῦσι τὴν θέσιν τῶν ἐν αὐτῇ χρυσορυχειῶν, ἅτινα ἀποκλειστικῶς ἐκμεταλλεύονται οἱ ἰθαγενεῖς μαυροὶ. Γίνεται δὲ χρῆσις τῶν ψηγμάτων τοῦ χρυσοῦ εἰς τὰς συναλλαγὰς μεταξὺ τῶν ἰθαγενῶν καὶ τῶν κερθανίων ἢ τῶν ἐν τοῖς παραλίοις ἐγκαθιδρυμένων ἐμπορικῶν πρακτορείων.

Ὁ χρυσὸς εἰς φύλλα χρησιμεύει εἰς κόσμησιν τῶν στεφανῶν τῶν εἰκόνων καὶ τῶν κατόπτρων χρησιμεύει ἐπίσης καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν οἰκιῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἔτι. Ῥευστὸς δὲ ὢν (χλωροῦχος χρυσὸν ἀνακαλυμμένον) χρησιμεύει εἰς τὴν κοσμηματικὴν τῶν σινικῶν κεράμων (πορσελίνας) καὶ τῶν φαγεντιανῶν. Μεγάλαν κατανάλωσιν χρυσοῦ ποιοῦνται καὶ οἱ χρυσοχοὶ καὶ οἱ ἀδαμαντοπῶλαι, εἴτε εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, εἴτε διὰ τῆς γαλιανοπλαστικῆς μεταθεβλημένου. Ὑπερόγκους ἐπίσης ποσότητας αὐτοῦ καταναλίσκεται καὶ ἡ βιομηχανία τῶν χρυσομάτων.

Ἡ ὑφαντικὴ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐρησιμοποιεῖ τὸν χρυσὸν καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἐν τοῖς ὑφάσμασι χρυσοῦν κοσμημάτων. Νῦν ἡ βιομηχανία αὕτη περιωρίσθη ἐν Εὐρώπῃ εἰς τὰ χρυσαῖα κοσμήματα τῶν στρατιωτικῶν στολῶν, καὶ εἰς τὰ χρυσοῦ ἱερατικὰ ἄμφια. Ἀλλὰ τὰ κοσμήματα ταῦτα δὲν κατασκευάζονται ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ, διότι τὰ σύμματα τοῦ χρυσοῦ οὕτε στερεὰ εἶναι, οὕτε νὰ λεπτυνθῶσιν ἐπὶ πολὺ εἶναι δυνατόν. Τὰ ἐν τῇ κοσμηματοποιίᾳ καλούμενα σύμματα ἀμιγροῦς χρυσοῦ, εἰσὶν ἀμύγη ἐπίχρυσα, τὰ δὲ καλούμενα σύμματα ἐξ ἀμιγροῦς χρυσοῦ ὀρειχάλκινα ἐπίχρυσα τὰ

καλούμενα τέλος ψευδῆ εἰσὶν ἐξ ἀπλοῦ ὀρειχάλκου, καὶ τούτων μεγίστη κατανάλωσις γίνεται ἐν τοῖς θεάτροις.

Τῷ 1871 ἐν Μαδαγασκάρ ἀνευρέθησαν πλουσιώτατα στρώματα χρυσοῦ, ὧν ὅμως τὴν ἐκμετάλλευσιν ἀπηγόρευσεν ἡ ἐγγύριος κυβέρνησις ἐπὶ ποιναῖς ἀστηροτάταις, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συρροῆς ξένων ἐν τῷ τόπῳ.

Πιθανώτατον δ' εἶναι ὅτι καὶ αἱ μεγάλαι νῆσοι τῆς Μαλαισίας ἐγκλείουσιν ἐπίσης πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἄλλων μετάλλων.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ χρυσοῦ ἐν ἀπάσῃ τῇ ἀσιατικῇ ἡπείρῳ καὶ ἐν ταῖς νήσοις τῆς Ἰαπωνίας, τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας τερούμεθα τῶν ἀναγκαίων γνώσεων.

Ἐν Γαλλίᾳ, ἡ μάλλον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Γαλιτίᾳ, εὐρίσκειτο ἄλλοτε ἄφθονος χρυσός. Σήμερον δὲ ἀριθμοῦνται ἐν αὐτῇ τεσσαράκοντα περίπου χρυσορυχεῖα, τοσούτῳ πτωχὰ ὅμως καὶ ἐξηνητλημένα, ὥστε μόλις ἡ ἀξία τοῦ μετάλλου δύναται νὰ καλύψῃ τὰς δαπάνας τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὅπως δῆποτε ὅμως ἐργάζονται πρὸς τοῦτο χωρικοὶ τινες καὶ παιδία, ἀπολαμβάνοντες 2 μέχρι τριῶν φράγκων καθ' ἑκάστην.

Ἐπίσης ἐξηνητλημένα εἰσὶ τὰ χρυσορυχεῖα τῆς Ἰσπανίας τῷ 1867 καθαριζομένου τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου παρὰ τὴν Ταρβόσαν πρὸς θεμελίωσιν τῶν κινύων τῆς γαβύρας τοῦ σιδηροδρόμου εὐρέθη ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ χρυσοῦχος ἄμμος.

Ἐν Ἰταλίᾳ δὲ ἀπὸ τοῦ 1866 ἤρξατο ἡ ἐκμετάλλευσίς παλαιῶν τινῶν ἐγκατελειμμένων χρυσορυχειῶν διὰ μεταλλευτικῶν μηχανῶν τελειοποιημένων.

Ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ὑπάρχουσι χρυσορυχεῖα μόνον εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Οὐαλίας. Ἀλλ' ἡ ἐκ τούτων ἐξαγομένη ποσότης εἶναι ἀσήμαντος ὄλης.

Ἡ ἐκμετάλλευσίς τῶν χρυσορυχειῶν τῶν Οὐραλίων ὄρεων, ἅτινα χωρίζουσι τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἀπὸ τῆς ἀσιατικῆς Ῥωσσίας, ἤρξατο ἀπὸ διακοσίων ἐτῶν. Τὸ μέταλλον ἐν αὐτοῖς φαίνεται ἀνεξάντλητον, ἐλάχιστον δὲ μόλις ἔχει ἐξερευνηθῆ μέρος τῆς μακρᾶς καὶ εὐρείας ἐκείνης σειρᾶς τῶν ὄρεων. Τὸ κράτος μέρος μόνον τῶν χρυσορυχειῶν ἐκείνων ἐκμεταλλεύεται, παραχωρῆσαν τὰ λοιπὰ εἰς μεταλλευτικὰς ἐταιρίας.

Ὁ παραγόμενος χρυσός, ἀποταμιευόμενος εἰς Πέτρμ, μετακομίζεται ἐκείθεν εἰς Πετρούπολιν δι' ἐμπορικῶν συνοδίων ἀπερχομένων τρεῖς τοῦ ἔτους, κατὰ ἰούλιον, δεκέμβριον καὶ φεβρουάριον. Τῷ 1866 αἱ ἐμπορικαὶ συνοδίαι ἐκόμισαν 260 πούδια χρυσοῦ (4,160 χιλιογράμματα) προερχομένου ἐξ ἰδιωτικῶν ἐκμεταλλεύσεων, καὶ 94 πούδια (1,504 χιλιογρ.) ἐκ τῶν ἐκμεταλλεύσεων

τῆς κυβερνήσεως, ἦτοι ἐν ὄλῳ 5,664 χιλιογρ. χρυσοῦ, ἀξίας 17 ἑκατομμ. φράγκων. Τῷ ἐπομίνῳ ἔτει ἡ ποσότης ἀνῆλθεν εἰς 18,758 χιλιογρ. καὶ τῷ 1868 εἰς 19,446 χιλιογράμμω.

Ἐν διαστήματι δεκαπέντε ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ 1850, ὅτε τὰ χρυσοφυεῖα τῆς Καλλιφορνίας ἤρξαντο παράγοντα ἄφθονον χρυσὸν καὶ ἀνεκαλύφθησαν τὰ τῆς Αὐστραλίας, μέχρι τοῦ 1865, τὸ σύνολον τοῦ ἐξαχθέντος χρυσοῦ ἐν πᾶσι ταῖς γνωστοῖς χρυσοφόροις τόποις ἀνέρχεται εἰς 5,569,500 χιλιογρ., ἀξίας 16,707,500,000 φρ.

Ἐκ τούτων 35 ἐπὶ ταῖς 100 παρήχθησαν ἐν ταῖς παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ χώραις (Καλλιφορνία κλπ.), 25 % ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ Νέα Ζηλανδίᾳ καὶ 40 % ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις.

Ἐκ τινος στατιστικῆς περὶ τοῦ κοπέντος εἰς νομίσματα χρυσοῦ μανθάνομεν ὅτι :

Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ 1792 μέχρι τοῦ 1860, ἐχαράχθησαν χρυσοῦ νομίσματα ἀξίας 3,050,000,000 φρ. (ὄν 2,625,000,000 φρ. ἀπὸ τοῦ 1850 μέχρι τοῦ 1860)

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1603 μέχρι τοῦ 1860 ἐχαράχθησαν χρυσοῦ νομίσματα ἀξίας ..... 6,250,000,000 » (ὄν 1,350,000,000 ἀπὸ τοῦ 1850 μέχρι τοῦ 1860)

Ἐν Ῥωσίᾳ ἀπὸ τοῦ 1664 μέχρι τοῦ 1860 ἐχαράχθησαν χρυσοῦ νομίσματα ἀξίας ..... 2,200,000,000 » (ὄν 1 δισεκατομμ. ἀπὸ τοῦ 1850—1860)

Ἐν Γαλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1726 μέχρι τοῦ 1860 ἐχαράχθησαν χρυσοῦ νομίσματα ἀξίας ..... 7,700,000,000 » (ὄν 4,200,000,000 ἀπὸ τοῦ 1850—1860).

Ἐν ὄλῳ 19,200,000,000 φρ.

Ἀπὸ τοῦ 1861 μέχρι τοῦ 1870 ἡ Γαλλία ἐκοίφει χρυσοῦ νομίσματα ἀξίας ..... 2,300,000,000 φρ.

Ἐν τῷ Νομισματοκοπιῷ Παρισίων ἐκτυποῦνται κατὰ μέτρον ὅρον καθ' ἑκάστην χρυσοῦ νομίσματα ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρ. φράγκων.

Ὡς πρὸς τὴν πυκνότητα ὁ χρυσοῦ κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν (19,26 τετηκὼς χρυσοῦ, 19, 36 σφυρηλατημένος, λαμβανομένου τοῦ ὕδατος ὡς μονάδος πυκνότητος). Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ λευκὸς χρυσοῦ (πλατίνω).

Εἶναι ἥττον γλιόχρος τοῦ σιδήρου, τοῦ

χαλκοῦ, τοῦ λευκοχρῶσου καὶ τοῦ ἀργύρου· σῆμα χρυσοῦ, ἔχον διάμετρον 2 ὑποχιλιομέτρων θραύεται ὑπὸ τὴν πίεσιν 68 χιλιογράμμων, ἐν ᾧ σῆμα σιδήρου τοῦ αὐτοῦ πάχους ἀντέχει εἰς πίεσιν 250 χιλιογράμμων.

Ὁ χρυσοῦ τήκεται ὑπὸ θερμότητα 1100 βαθμῶν τοῦ ἑκατονταβάθμου καὶ εξατμίζεται μεταξὺ τῶν 1200 καὶ 1300 βαθμῶν εἰς φωτεινοὺς πρασίνοὺς ἀτμούς.

Τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ εἶναι κιτρινωπὸν, ὡς τὸ τοῦ ἀργύρου εἶναι λευκόν.

Ἐξ ἀνταντακλάσεως (ὡς ὅτε παρατηρεῖται εἰς τὸ βάθος ποτηρίου) τὸ χρῶμα τοῦ φαίνεται ἐρυθρωπὸν· τὸ τοῦ ἀργύρου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φαίνεται κίτρινον.

Κατὰ τινὰ δὲ ἐσχάτως γενομένην παρατήρησιν τὸ χρῶμα λεπτοτάτων διαφανῶν ἐλασμάτων χρυσοῦ φαίνεται πράσινον, τὸ δὲ τῶν τοῦ ἀργύρου κυανόν.

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΕΝ ΑΕΡΟΣΤΑΤΩ

Ἡ ἀκόλουθος ἀλλόκοτος ἱστορία εἶναι ἀληθεστάτη, συνέβη δὲ πρὸ δύο ἢ τριῶν ἑβδομάδων εἰς τὴν διάστημον καὶ εὐτυχῆ ἀεροπόρον Γοδάρ, κατὰ τὴν προτελευταίαν ἀνάβασιν αὐτοῦ.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ κ. Γοδάρ ἔνα μόνον συνταξιδιώτην εἶχεν. Ἦτο δ' οὗτος πλούσιος τις ἰδιώτης, πληρώσας ἀντὶ χιλίων φράγκων τὴν μετοχὴν του εἰς τοὺς κινδύνους τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ καιρὸς ἦτο εὐνοϊκώτατος. Τὸ ἀερόστατον ἀνυψώθη τάχιστα εἰς μέγα ὕψος.

«Τί ἐντύπωσιν σὰς προξενεῖ ἡ ἀνάβασις αὐτῆ; ἠρώτησεν ὁ κ. Γοδάρ τὸν σύντροφόν του.

— Καμμίαν, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος λακωνικώτατα.

— Σὰς συγχίρω, εἶπεν ὁ κ. Γοδάρ. Εἶθε ὁ πρῶτος, τὸν ὁποῖον βλέπω νὰ φθάσῃ ἄνευ συγκινήσεως μέγχι τοσοῦτου ὕψους.

— Ἐξακολουθεῖτε τὴν ἀνάβασιν», εἶπεν ἐκεῖνος μετὰ θαυμαστῆς ἀταραξίας.

Ὁ κ. Γοδάρ ἔρριψεν ἔρμα καὶ τὸ ἀερόστατον ὑψώθη εἰς πεντήκοντα περίπου μέτρα.

«Καὶ τώρα, ἠρώτησεν ὁ κ. Γοδάρ, δὲν κτυπῆ ἡ καρδία σας;

— Τίποτε ἀκόμη, ἀπεκρίνατο ὁ συνοδοιπόρος του με τόνον φωνῆς σχεδὸν ἀνυπομονησίαν ἐκπράζοντα.

— Διαβόλε! ἀνεφώνησεν ὁ κ. Γοδάρ. Ἀναμφιδόλως, ἀγαπήτέ μοι κύριε, θὰ ἔχητε ἐμφυτὰ προσόντα ἀερονάυτου.»

Τὸ ἀερόστατον ἐξηκολούθει ἀνυψούμενον.

Ὅταν ἀνῆλθον ἑκατὸν εἰς μέτρα ὑψηλότερα ὁ κ. Γοδάρ ἠρώτησε τὸ τρίτον τὸν σύντροφόν του.

«Καὶ τώρα;

— Τίποτε! τίποτε! οὐδ' ἔχνος συγκινήσεως!

εἶπεν ἐκεῖνος μετὰ προφανοῦς δυσαρρεσκείας, καὶ ὡς ἄνθρωπος, οὐ διεψεύσθησαν αἱ προσδοκίαι.

— Τόσῳ χειρότερον καὶ λυπούμαι πολὺ διὰ τοῦτο! εἶπε γελῶν ὁ ἀερονάυτης. Πρέπει νὰ ἀπειληθῶ, εἶναι ἀδύνατον πλέον νὰ σας ἐμπνεύσω φόβον. Τὸ ἀερόστατον ἐφθασεν εἰς ἀριστὸν ὕψος. Θὰ κατέλωμεν.

— Νὰ κατέλωμεν! . . .

— Βεβαίωτατα. Θὰ ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ ἐλθωμεν ὑψηλότερα.

— Τοῦτο μοῦ εἶναι καθ' ὀλοκληρίαν ἀδιάρρονον. Ἐγὼ δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ κατέλω.

— Πῶς εἶπατε; ἠρώτησεν ἐκθαμβος ὁ κ. Γοδάρ. — Λέγω ὅτι θέλω νὰ ἐλθω ὑψηλότερα, νὰ ἐξηκολούθω πάντοτε ἀναβαίνων. Ἐπλήρωσα χίλια φράγκα διὰ νὰ συγκινηθῶ. Πρέπει ἀφεύκτως νὰ συγκινηθῶ. Δὲν θὰ καταβῶμεν προτοῦ μὲ καταλάβῃ φόβος καὶ σκοτοδίνη.»

Ὁ κ. Γοδάρ ἐγέλασεν, ἐκλαβὼν τοὺς λόγους τοῦτου ὡς ἀστείον.

«Θέλετε νὰ ἀναβῶμεν ἢ ὄχι, σὰς ἐπαναλαμβάνω! ἠρώτησεν ὁ συνοδοιπόρος ἀπράζων ἐκ τοῦ λήρυκος καὶ ταραττων αὐτὸν μετὰ σφοδρότητος. Πότε θὰ συγκινηθῶ σὰς λέγω!»

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ κ. Γοδάρ κατενόησεν εἰς τὸν ἔσχατον διέτρεχε κίνδυνον. . . Τῷ ἐπῆλθεν αἰφνιδίως τις καὶ κερκυνώδης ἰδέα. . . Παρατήρησας τοὺς ὑπερμέτρως διεσταλμένους ὀφθαλμοὺς τοῦ συντρόφου του, ἀνεγνώρισεν ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ παράφροναν!

Πῶς νὰ πείσῃ παράφροναν! Πῶς νὰ ἐπικληθῇ βοήθειαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν νεφελῶν! Ἄν τοῦλάχιστον εἶχε μὲθ' ἑαυτοῦ κἀνὸν ὄπλον! εὐρίσκατο εἰς κατάστασιν νομίμου ἀμύνης καὶ ἠδύνατο νὰ ποιήσεται χρῆσιν αὐτοῦ. Ἄλλ' εἰς τὰς ἀεροπορίας δὲν ἐφοδιάζονται καὶ μὲ πιστόλια· οὐδεὶς ἐσκέφθη ποτὲ ὅτι δυνατόν νὰ λάβῃ ἀνάγκην νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν ζωὴν του κατὰ κακυρῶν ἐν τῷ ἀχανεῖ αἰθέρι.

Εὐρίσκοντο εἰς χιλίων πεντακοσίων μέτρων ὕψος· ἡ πτώσις λοιπὸν θὰ ἦτο φοβερά! Καὶ τὸ εὐχριστόν κίνημα τοῦ μηχανικοῦ ἐκείνου ἠδύνατο νὰ νικηθῆ τὴν λέμβον τοῦ ἀεροστάτου.

Ἀπαντα ταῦτα ἐσκέφθη ἐντὸς ἐνὸς δευτερολέπτου ὁ κ. Γοδάρ, μετὰ τῆς ἀταραξίας ἐκείνης, ἢ προσεκτικώτατα κατὰ τὰς πολυπληθεῖς αὐτοῦ τολμηρὰς ἀναβάσεις.

«Λοιπὸν μὲ ἐνέπαιξες! ἐξηκολούθει λέγων ὁ παράφρων χωρὶς νὰ τὸν ἀφίσῃ. Ἄ! μοῦ παίρνεις χίλια φράγκα καὶ δὲν μοῦ παρέχεις συγκινήσεις! Καλὰ! μείνε ἡσυγος! Ἦλθε καὶ ἡ σειρά μου νὰ γελῶ. Καὶ θὰ σε κάμω νὰ χορεύσῃς καλὰ!»

Ὁ παράφρων ἦτο βωμολαχέωτατος, τοῦτο δὲ κατανοήσας ὁ κ. Γοδάρ, οὐδὲ ἀπεπειράθη κἀνὰ ὑπερασπισθῆ ἑαυτοῦ.

«Τί θέλετε ἀπὸ ἐμέ; ἠρώτησεν ἀταράχως καὶ μετὰ παιθωνίου ἤθους.

— Θέλω νὰ σε ἰδῶ νὰ κάμῃς τοῦμπερ καὶ νὰ διασκεδάσῃς ἀπεκρίνατο ὁ παράφρων, ἀγρίως γελῶν. . . ἀλλὰ πρότερον (καὶ ὁ παράφρων ἐφάνη μεταβαλὼν αἰφνης γνώμην) κἀτι ἐσυλλογίσθη . . . Πρέπει νὰ ὑπάγω νὰ εὑρῶ συγκινήσεις ἐκεῖ ἐπάνω. Πρέπει νὰ καθίσω ἐπάνω εἰς τὸ ἡμικύκλιον.»

Καὶ ὁ παράφρων ἐδείκνυε τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ἀεροστάτου· ὁμιλῶν δὲ ἀπεπειράθη νὰναρριχηθῆ διὰ τῶν σχοινίων, δι' ὧν ἡ λέμβος συνεκρετέτο ἐκ τοῦ ἀεροστάτου. Ὁ κ. Γοδάρ, ὅστις δὲν ἐτρόμαξεν ὅταν αὐτὸς ἐκινδύνευε, κατελήφθη ὑπὸ τρόμου βλέπων οὕτω κινδυνεύοντα τὸν παράφροναν.

«Ἄλλὰ, ταλαίπωρε, θὰ σκοτωθῆς! . . . θὰ σε καταλάβῃ σκοτοδίνη.

— Δὲν ἐπιτρέπω παρατηρήσεις! εἶπεν ὁ παράφρων, ἀπράζων αὐτὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ περιλαιμίου· ἄλλως σὲ σφενδονίζω πρῶτον εἰς τὸ χάος καὶ κατόπιν ἀναβαίνω.

— Τοῦλάχιστον, εἶπεν ὁ κ. Γοδάρ, ἄφετέ με νὰ σας δέσω ἐν σχοινίον εἰς τὴν μέσῃν διὰ νὰ μείνετε προσδεδεμένοι εἰς τὸ ἀερόστατον.

— Ἄς ἦναι! ἀπεκρίνατο ὁ παράφρων, ὅστις ἐφάνη ἐννοήσας τὸ ὠφέλιμον τῆς προφυλάξεως.»

Καὶ οὕτως ἐγένετο. Προσδέσας λοιπὸν πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὴν ζώνην του σχοινίον προσηλωμένον εἰς τὴν λέμβον, ὁ παράφρων ἀνερριχήθη εἰς τὰ σχοινία μετ' εὐκινήσιος σκιοῦρου· φθάς δὲ εἰς τὸ ἀερόστατον ἵππευσεν ἐν ἡσυχίᾳ ἐπὶ τοῦ ἡμικυκλίου, ὡς προεῖπεν. Ἀμέσως δ' ἐξέπεμψε κραυγὴν θριαμβοῦ καὶ ἐξῆγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του ἐν ἐγχειρίδιον.

«Τί θὰ κάμετε; ἠρώτησεν ὁ κ. Γοδάρ, ὅστις ἐφοβήθη μὴ ὁ παράφρων σχίσῃ τὸ ἀερόστατον.

— Θέλω κατὰ πρῶτον νὰπαλλαγῶ ἀπὸ αὐτοῦ, εἶπε καὶ ἐκοίφει τάχως τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἦτο προσδεδεμένος εἰς τὴν λέμβον.

Ἄν πνοὴ ἀνέμου ἐτάραττε τὸ ἀερόστατον, ὁ δυστυχῆς θὰ ἐκρημνίζετο εἰς τὴν ἄβυσσον. Ὁ κ. Γοδάρ ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅπως μὴ τὸν ἴδῃ ὁ παράφρων ἐχειροκρότει· δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὴν χαρὰν του· ἐκτύπη διὰ τῶν ποδῶν, ὡς διὰ πτεριστήρων τὸ ἀερόστατον.

«Καὶ τώρα, ἐκρύψασεν ἀγρίως, πάλιν τὸ ἐγχειρίδιον αὐτοῦ, τώρα εἶναι ὁποῦ θὰ γελῶμεν! Ἄ! κακοῦργε! ἤθελες νὰ με κάμῃς νὰ καταβῶ! Καλὰ λοιπὸν! Τώρα σὺ θὰ κατακυλίσης καὶ γρηγορότερα ἀπ' ὅσον φαντάζεσαι! Θὰ ἴδῃς!»

Ὁ κύριος Γοδάρ δὲν ἐπρόφρασεν οὔτε κινήσιν τινὰ νὰ κάμῃ, οὐδὲ λέξιν νὰ εἴπῃ· πρὶν ἢ μαντεύσῃ τὴν καταχθονίαν πρόθεσιν τοῦ παράφρονος ἐκεῖνος εἶχε κόψει τρία. . . τέσσαρα σχοινία ἐκ τῶν συγκρατούντων τὴν λέμβον, ἧτις ἐκλίνε φοβερά.

Συνεκρετέτο πλέον ἐκ δύο μόνον κάλων,

ὅ ἐστιν ἐκ μιᾶς κλωστής ὁ κ. Γοδάρ θὰ κατεκρημνίζετο ἐὰν δὲν ἤρπαζεν ἀπελπισ τὰ ἐναπομένοντα σχοινία.

Τὸ ἐγγειρίδιον τοῦ παράφρονος ἐπλησίασεν εἰς ταῦτα . . . ἐντὺς ἐνὸς λεπτοῦ θὰ ἐτελείωνον τὰ πάντα.

«Μίαν λέξιν μόνον! τῷ ἐκράυγασεν ὁ κ. Γοδάρ.

— Ὅχι! δὲν ἔχει χάριν!

— Δὲν ζητῶ χάριν, εἰς ἐναντίας!

— Τί ζητεῖς λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ παράφρων ἐκπληκτικῶς.

— Τὴν στιγμὴν αὐτὴν, εἶπε ταχέως ὁ ἀεροπόρος, εὐρισκόμεθα εἰς ὕψος 1500 μέτρων.

— Μπᾶ! εἶπε γελῶν ὁ παράφρων· εὐμορφον λοιπὸν θὰ ἦναι νὰ κατρακυλᾷ κανεὶς ἀπὸ τόσον ὑψηλά!

— Εἶναι πολὺ χαμηλά! ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Γοδάρ.

— Πῶς! ἠρώτησεν ἐκθαμβῶς ὁ παράφρων.

— Ναί! Ἡ πειρά μου ὡς ἀεροναύτου μ' ἐδίδασκεν ὅτι πίπτων τις ἐκ τόσου ὕψους κινδυνεύει νὰ μὴ σκοτωθῇ. Ἀρ' οὐ πρόκειται νὰ κρημνισθῶ, προτιμῶ νὰ σκοτωθῶ εἰς τὸν τόπον κρημνιζόμενος παρὰ νὰ ἀκρωτηριασθῶ. Κάμε μου τὴν χάριν νὰ μὲ κρημνίσῃς μόνον ὅταν φθάσωμεν εἰς τριῶν χιλιάδων μέτρων ὕψος.

— Δὲν εἶναι ἄσχημον αὐτό!» παρετήρησεν ὁ παράφρων, εἰς ὃν ἡ ἰδέα φρικωδестέρας πτώσεως ἤρρεσεν ὑπερβαλλόντως.

Παραγρῆμα ὁ κ. Γοδάρ ἤρchiσεν ἐκπληρῶν ἡρωϊκῶς τὴν ἀπόφασίν του· ἔρριψε μεγάλην ποσότητα ἔρματος, τὸ δ' ἀερόστατον ὑψώθη μεθ' ὀρμῆς διακόσια ἔτι μέτρα εἰς διάστημα ὀλίγων δευτερολέπτων . . .

Ἄλλὰ, ἐν ᾧ ὁ παράφρων παρηκολούθει ἀπλήστως διὰ τῶν βλεμμάτων τὴν ἐργασίαν τῆς ἀνακουρίσεως τοῦ ἀεροστάτου, ὁ ἀεροπόρος ἐξετέλει καὶ ἄλλην ὄλως ἀντίθετον. Παρατηρήσας ὅτι τὸ μετὰ τῆς βαλβίδος συγκοινωνοῦν σχοινίον δὲν εἶχε κοπῆ ὑπὸ τοῦ παράφρονος, ἐτρέβησεν αὐτὸ καὶ ἠνέφξεν οὕτω τὴν βαλβίδα, ὅπως ἐξέλιθ ὑδρογόνον. Τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα δὲν ἐβράδυνε· μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ παράφρων ἀπεναρκόθη, διότι χωρὶς νὰ το αἰσθανθῇ, τὸ ἐκ τοῦ ἀεροστάτου ἐκφευγὸν ἀέριον ἐπέφερον αὐτῷ βαθυμῆδον ἀσφυξίαν.

Ὅταν ἀπεναρκόθη ἐπαρκῶς, ὁ κ. Γοδάρ ἀφῆκε μετὰ προφυλάξεως τὸ ἀερόστατον νὰ κατέλθῃ ἡρέμα εἰς τὴν γῆν. Ἐσώθη!

Ἄμα ὡς ἐπάτησεν εἰς τὴν γῆν ὁ κ. Γοδάρ, μὴ μνησικακῶν κατὰ τοῦ παράφρονος ἔσπευσε νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὰς αἰσθήσεις του, καὶ ἀκολούθως ὠδήγησεν αὐτὸν χειροπόδαρα δεδεμένον εἰς τὸ πλησιέστερον δημαρχεῖον.

[Jean Rousseau]. ΤΙ ΤΙΣΟΙ.

Φλόαρός τις διηγήθη ποτὲ μυστικόν τι εἰς ἓνα φίλον του ἐξορκίζων αὐτὸν νὰ μὴ τὸ διακοινώσῃ

εἰς ἄλλον.—Μεῖνε ἡσυχός, τῷ ἀπεκρίθη οὕτως, θὰ τὸ φυλάξω μυστικὸν ὅσον καὶ σύ.

ΑΙ ΑΡΧΑΙΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

Ἡ Ἑλλάς ἐστὶν ἡ παγὴ πάσης τέχνης, πάσης ἐπιστήμης, παντὸς ὑψηλοῦ καὶ εὐγενοῦς. Ναί, ἡ μελέτη τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ θεμέλιον πάσης ἐλευθέρως ἀγωγῆς· αἱ Ἀθηναὶ εἰσὶν ἡ μόνη γωνία τοῦ κόσμου ἐν ᾗ τὸ τέλειον ὑπάρχει· αἱ Ἀθηναὶ ἔστωσαν οἱ ἄγιοι τόποι τῆς γενικῆς ἐπὶ προσκυνήσεϊ ὀδοιπορίας· θαυμάζεται ὑπέροχον ἡ Ῥώμη καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῆς, ἄτινα ὁμως εἰσὶ δευτερεύοντα· ὁ πολίτης Ἀθηναῖος ἐν τῇ λιτῇ εὐπορίᾳ ἀνθρώπου ἐλευθέρου, οἷον ἐστὶ νῦν αὐτὸν ἐν τῷ διαζώματι τοῦ Περθευῶνος βλέπομεν, ἡμίθεός ἐστι συγκρινόμενος πρὸς τὴν ἐπίπλαστον καίσαρικὴν μεγαλειότητα· ἡ ποίησις τοῦ λοιποῦ ἔστω ὕμνος πρὸς τὴν Ἑλλάδα· ρεμβάζειν περὶ Ἑλλάδος, καὶ νοερώς ζῆν ἐν Ἑλλάδι· ἐστὶ τῷ πεπαιδευμένῳ ἀνδρὶ ὅ,τι τῷ χριστιανῷ ἐστὶ ζῆν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ἡ πόλις ἐν ᾗ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες ἦσαν κληρωτοί, ἐν ᾗ πᾶς πολίτης ἦν εὐγενής, ἐν ᾗ ἐξελέγοντο πρέσβεις διότι ἦσαν εὐμορφοὶ ἄνδρες, ἐν ᾗ νίκαι, οἷαι αἱ τοῦ Μαραθῶνος, κατωρθοῦντο ὑπὸ ἀπλῶν πολιτῶν, οἵτινες οὐκ ἦσαν στρατιῶται ἐξ ἐπαγγέλματος, ἐν ᾗ τραγωδίαι, οἷαι αἱ τοῦ Σοφοκλέους, χειροκροτοῦνται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἐν ᾗ τέχνη οἷα ἡ τῆς Ἀκροπόλεως καταληπτῆ τῷ λαῷ καὶ ἐπιθυμητῆ, καὶ ἐπεβάλλετο ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῷ καλλιτέχνῃ, ἡ πόλις αὕτη ἦν ἐν τῷ κόσμῳ ἑκτακτόν τι καὶ μοναδικόν.

PENAN.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Οἱ νέοι φίλοι οὐδ' ἀποκτῶμεν κατὰ τὴν πρεσβυτικὴν ἡμῶν ἡλικίαν καὶ δι' ὧν πειρώμεθα ν' ἀντικαταστήσωμεν τοὺς ἀπολεσθέντας, ἀναπληροῦσι τοὺς παλαιούς φίλους ἔσον οἱ ὕλινοι ὀφθαλμοί, οἱ πλαστοὶ ὀδόντες καὶ αἱ ξύλινοι κνήμαι τοὺς ἀληθεῖς ὀφθαλμοὺς, τοὺς φυσικοὺς ὀδόντας καὶ τὰς ἐκ σαρκὸς καὶ ὀστέων κνήμας.

* Οἱ ἀσθενεῖς τὸν χαρακτῆρα ἀνθρώπου εἶνε οἱ ἀκροβολισταὶ τῆς στρατιᾶς τῶν πονηρῶν, μείζονας ἔσως τούτων προξενούντες τῇ κοινωνίᾳ ζημίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

~ Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπολογίζεται 4 πτωχοὶ ἐπὶ 6 μὴ τοιοῦτων, ἐν Ὀλλανδίᾳ 1 ἐπὶ 7, ἐν Ἑλβετίᾳ 1 ἐπὶ 10, ἐν Γαλλίᾳ δὲ καὶ Γερμανίᾳ 1 ἐπὶ 20.

~ Ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας ἐπάππευσαν 12 Ἑλληνας.

~ Ἐκ τοῦ φόρου τῶν κυνῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν ἔτει 1877 εἰσεπράχθησαν λ. στ. 349,743.5, ἤτοι φρ. 8,743,581.25. Οἱ ὑποβληθέντες εἰς φορολογίαν κύνες συνεποσώθησαν εἰς 1,399,330.

ΑΘΗΝΑΙ — ΤΥΠΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΛΕΥΤΗΡΙΑΣ, 6302 ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 13.